

Úvodní slovo

Ano, přiznávám, i já jsem podlehl jeho kouzlu. Příběh Baracka Obamy mě fascinuje naprosto vším. Ačkoliv se vyznačuje rukopisem těch nejlepších hollywoodských scénaristů, je jeho život tak skutečný, jako ten můj či váš. I když to tak původně nevypadalo, stal se Obama hlavním hrdinou tohoto čísla. Píše o něm ve svém článku Adrian Bayer, který pomáhal v jeho předvolební kampani v Ohio a o své zkušenosti a zážitky se s námi podělil. Nabízíme vám i zajímavé rozhovory s polskou generální tajemnicí Evropských mladých socialistů Annou Skrzypek a ředitelem Agentury EU pro základní práva Mortenem Kjaerumem. Svě čtenáře si najde i analýza financování sociální oblasti pražským magistrátem či úvaha nad Lisabonskou smlouvou. Zahraničí je zastoupené článkem o historii hnutí neotalibanu v Afgánistánu nebo reflexí „nové levice“ v Bolívii. V době hospodářské krize neopomeneme ani toto téma.

Jakub Štědroň

Obama v Praze

Pokud uvěříme, že šíření jaderných zbraní je nevyhnutelné, pak se smiřujeme i s tím, že také jejich použití je nevyhnutelné. A právě tak, jak jsme ve 20. století bojovali za svobodu, musíme se spojit ve prospěch práva všech lidí žít v 21. století oproštěni od strachu. A jako jaderná mocnost- jako jediná jaderná mocnost, která atomovou zbraň použila, mají Spojené státy

morální odpovědnost konat. Nemůžeme v tomto úsilí uspět sami, ale můžeme je zahájit a vést (...) Nejsme naivní. Tohoto cíle nebude dosaženo rychle- možná to nebude za mého života. Bude to vyžadovat trpělivost a vytrvalost. Ale musíme také ignorovat hlasy, které nám říkají, že se svět nemůže změnit. Musíme trvat na tom, že může!"

Barack Obama,
5. 4. 09 Praha

Michelle a Barack v Praze. Více na téma Obama na str. 4

Rozhovor s generální tajemnicí Evropských mladých socialistů (ECOSY) Annou Skrzypek.

Anna Skrzypek

Myslíš si, že evropští socialisté získají ve volbách do Evropského parlamentu v letošním červnu víc křesel?

Být socialistou znamená být optimistou :) Dělat kampaň před volbami, před jakýmkoliv volbami, znamená věřit ve svojí agendu, ve schopnost splnit slíbené a získat pro celou věc voliče. Věřím, že agenda Evropské

socialistické strany (PES) naznačuje výzvy, kterým Evropa a svět nyní čelí, a také zdůrazňuje možná řešení. Její jedinečná hodnota spočívá v tom, jakým způsobem slučuje naše základní principy, kterými jsou rovnost, sociální spravedlnost a solidarita spolu s hledáním nové politiky. PES je pevně zavedená, tradiční politická rodina, která naslouchá lidem a reaguje na výzvy, /pokračování na str. 2/

Starý pán a Lisabon

Jsme v půlce předsednictví Evropské unie a začíná čas bilancovat. Česká republika se koncem roku 2008 stala posledním členským státem Evropské unie, který se stále ještě nevyjádřil k Lisabonské smlouvě. Stalo se tak poté, co její znění ratifikoval švédský parlament. Mezitím se u nás stal tento dokument „přezrálým“ tématem, nad kterým si láme hlavu nejsilnější česká pravicová strana, a kvůli níž se prezident republiky znemožňuje v očích našich zahraničních partnerů. To je atmosféra, ve které Česká republika přežila již polovinu svého předsednictví Evropské unii.

Před začátkem předsednictví prohlásil Javier Solana, vysoký představitel EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, že úspěch českého předsednictví je spojen s otázkou ratifikace Lisabonské smlouvy Českou republikou. Hlavní snahou vlády a nejsilnější vládní strany by tedy mělo být urychleně smlouvu schválit. Místo toho ale na kongresu ODS zazněly výroky o nebezpečném levicovém řádění, které s sebou má Lisabonská smlouva přinášet. O čtvrt roku později se tak stále Lisabonskou smlouvou jenom straší občané, aniž by se ex-vládní politikové snažili přiblížit její obsah občanům.

Přesto musíme Mirkovi Topolánkovi přiznat, že oproti Václavu Klausovi se snažil zaujímat relativně realistická stanoviska. Není pochyb, že Václav Klaus v tomto případě zachází příliš daleko a že svými názory v kombinaci s aktivistickým přístupem, kterým se je snaží prosazovat, poškozuje naši zemi v zahraničí. Tento jeho vliv je tím nebezpečnější, čím déle se politické strany nebudou moci dohodnout na novém předsedovi vlády. Bez nového předsedy vlády je totiž hlas Václava Klause o to více slyšet a vidět doma i v zahraničí.

/pokračování ze str.1/ kterým čelí, včetně současného konceptu práce, zajišťování celoživotního vzdělávání a pomoci jednotlivcům v adaptaci v překotně se měnícím světě. Věřím, že tímto dokážeme inspirovat voliče napříč Evropou.

ECOSY přijala svůj vlastní manifest „Změna pro Evropu“. Mohla bys ho blíže charakterizovat, zvláště v čem je tak důležitý?

„Změna pro Evropu“ je manifestem naší generace, mladých socialistů a sociálních demokratů. Skládá se z de-

Václav Klaus si často není schopný připustit argumenty ostatních. Zároveň však odmítá respektovat svou prezidentskou úlohu, čímž dokázal způsobit během jednoho měsíce dvě diplomatické roztržky. První při návštěvě Irska, kde se nevhodně vměšoval do vnitřních záležitostí jiného státu a druhou na setkání předsedů parlamentních klubů zastoupených v Evropském parlamentu, kde se nevybíravě vyjádřil na adresu poslance Cohna-Bendita, který ho kritizoval za jeho postoje k Evropské unii.

Václav Klaus pokračuje ve svém boji proti Lisabonské smlouvě a na pomoc si k tomu bere populistická prohlášení o ztrátě suverenity a o možnosti revize Benešových dekretů. Je sice pravda, že přijetím Lisabonské smlouvy se vzdáváme části své suverenity. Stejně tak se jí však vzdáváme při podpisu jakékoliv jiné mezinárodní smlouvy. Obdobně bychom tak mohli argumentovat proti ratifikaci dohod souvisejících s výstavbou radarové základny na našem území nebo proti přístupovým smlouvám k NATO. Česká republika by tak podle Klausovy snahy o maximální udržení své suverenity nemohla vstoupit možná ani do OSN.

Bohužel v ODS i po Klausově odchodu zbývá dostatek věrných odpůrců Lisabonu, kteří se snažili vyměnit své hlasy o Lisabonu a hlasy ČSSD o radaru. Poslanci si zřejmě neuvědomili, že na úspěchu smlouvy do značné míry závisí úspěch českého předsednictví. Ten tak mají v rukou oni a je alibistické svalovat odpovědnost na opozici. Hlasování v poslanecké sněmovně není obchod, radar není to stejné, co Lisabon a ČSSD nemá důvod měnit svůj názor na radar jenom na nátlak ODS.

Miroslav Poche

víti priorit, na kterých se zavazujeme pracovat, o které se zavazujeme bojovat a které, jak věříme, dokážeme i naplnit. Proces jeho vzniku souvisí s 15. výročím existence ECOSY, během které jsme přijali deklaraci o tom, jak vidíme Evropu a svět v příštích 15 letech po tom, co se naše generace chystá završit nejintenzivnější a nejslibnější roky tvorby naší vlastní politické agendy. Poprvé se agenda prezentovala v 9 bodech dvěma tisícovkám mladých lidí na letním ECOSY kempu ve francouzském Carpentras, kde naše cesta za jejím zviditelněním vlastně začala.

Ventil - magazín Mladých sociálních demokratů / **Ročník** XVII. / **Číslo** 1 / **Vydává** MSD, Lidový dům, Hybernská ulice č. 7, 110 00 Praha 1 / **Šéfredaktor** Jakub Štědroň / **Členové redakční rady** Petr Dolínek, Lucie Svobodová, Tomáš Petříček, Marek Německý, Jan Kvasnička / **Grafická úprava** David Gruževský / **Tisk** Cíl a.s. v Praze / **Korespondenci zasílejte na adresu** msd@socdem.cz / v případě zájmu o spolupráci pište na jstedron@seznam.cz

Vidíme tři důležité cíle našeho manifestu a naší kampaně za jeho naplnění. Zaprvé, jedná se o smlouvu, kterou podepisujeme my, příslušníci mladé generace, s členy Evropského parlamentu, poslaneckými kandidáty, neziskovými organizacemi a partnerskými organizacemi. Manifest by měl sloužit k prosazení volebních slibů, stejně jako zajistit pro ECOSY v povolebním období silnou pozici na evropské úrovni, a to jako organizace s jasným mandátem a akčním plánem. Máme již řadu podporovatelů, kteří se pod manifest podepsali a v diskusi přispěli svými postřehy a připomínkami. Vše je k nalezení na našich webových stránkách www.ecosy.org v sekci „Supporters“ a „Interview“. Zadruhé by manifest měl sloužit jako inspirace pro naše členy i partnery. To je důvod, proč koncept „29 debat“ hraje tak důležitou roli. V jeho rámci se snažíme uspořádat v každé členské zemi po jedné debatě. V České republice se tak již stalo na kongresu MSD (Mladých sociálních demokratů). O druhu svých aktivit rozhodují členské organizace a ECOSY se snaží v rámci svých možností být jim užitečná. To znamená spíše vycházet z iniciativy jednotlivých národních organizací, než rozhodovat z naší bruselské kanceláře.

Zatřetí, manifest sám otevírá možnosti pro další spolupráci nad budoucností Evropy, a to je přesně to, co evropští socialisté potřebují. Definováním 9 priorit jsme získali dobrý základ pro tvorbu nové moderní agendy pro Evropu, pro občany 21. století a pro měnící se svět. Naše „Change for Europe/ Změna pro Evropu“ poskytuje dobrý náčrt pro ideové debaty takového typu, jakým je dnešní koncept práce (bod 1), či jaká je představa po Lisabonské realitě, abychom uvedli jen některé.

Jaká jsou socialistická řešení v časech ekonomické krize? Jsí za větší regulaci, a pokud ano, jak by tato regulace měla vypadat?

Finanční krize s následující krizí hospodářskou budou velmi pravděpodobně následovány další krizí, krizí demokracie. Lidé již přestávají věřit politikům poté, co vidí, do jakého nebezpečí se dostala jejich práce, důchody či úspory. Regulace trhu je nezbytná, jelikož trh sám si nemůže podržovat politiku. Proto se musíme ujistit, že

zabezpečení pracovních příležitostí a sociální opatření půjdou ruku v ruce, o což socialisté tak usilují. To znamená transparentní regulace přístupu k informacím, které se týkají jak účtů občanů, tak i budoucnosti zaměstnavatelů. Taktéž je potřeba posilovat veřejný sektor, a skrze kvalitní sociální zabezpečení vytvářet bezpečnostní síť pro ty, kteří jsou v dobách krize nejzranitelnější, jako jsou například ženy, mladí lidé či staří. Ztrátě práce a následné chudobě bychom měli podle našeho názoru čelit posilováním strategií, které přináší více pracovních možností a lépe placených pozic, např. investicemi do inovací a „zelených“ technologií. Jako socialisté také věříme, že Evropská unie by měla hrát klíčovou roli v rekonstrukci mezinárodních „financí“ a institucí, stejně tak jako by měla zajistit, že krize nebude znamenat ústup od slibů a záruk, které představují pro mnohé uchování samotné existence, jako například Millennium development Goals.

Jaké jsou důležité sociálně demokratické hodnoty, které bychom měli mít vždy na paměti a nikdy se jich nevzdát?

Měli bychom si být vždy vědomi toho, že jsme socialisté a sociální demokraté, a být hrdi na náš bezmála dvě stě let dlouhý boj za rovnost, solidaritu, spravedlnost, demokracii a mír.

Finanční krize s následující krizí hospodářskou budou velmi pravděpodobně následovány další krizí, krizí demokracie. Lidé již přestávají věřit politikům poté, co vidí, do jakého nebezpečí se dostala jejich práce, důchody či úspory.

Politici, kteří ve strachu ze svých vlastních voličů neustále mění své hodnotové priority, na to doplatí hned v příštích volbách. Pokud klesá podpora mezi voliči, na vině není zastaralost našich hodnot, ale jen to, že zastarala naše politika. Klíčem proto musí být kritický přístup, nacházení lepších řešení a znovu přizpůsobení se potřebám společnosti a jednotlivců ve 21. století. Nikdy ale nesmíme zapomenout, odkud kráčíme.

Kdybys mohla dát Baracku Obamovi jednu radu, která by to byla?

Tancuj! Způsob, jakým Obama motivoval celou generaci politických aktivistů by měla posloužit jako inspirace pro nás všechny. Pokud bude stejně podnětný i ve svém úřadu a dál ve velkém podněcovat voliče, změní bezpochyby politiku, jak tu americkou, tak i mezinárodní.

**Jakub Štědroň
Tomáš Petříček**

Byl jsem při tom, aneb dělali jsme pro Obamu

Ze zápisníku holandsko - rakouského aktivisty Adriaana Bayera, který se v Columbusu ve státě Ohio účastnil jako dobrovolník kampaně za zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem.

Příjezd na místo a moje hostitelská rodina.

Tak jak se celé to dobrodružství seběhlo? Především jsem se jako dobrovolník potřeboval nějak dostat na místo kampaně. Vybíral jsem si sice levný, ale poměrně komplikovaný způsob; let z Vídně do New Yorku přes amsterodamský Schiphol a potom autobusem ze středního Manhattanu do místa kampaně - města Columbus, správního centra státu Ohio. To znamenalo dostat se nejdříve z letiště na Manhattan, sehnat lístek na spoj do Columbusu a pak strávit celou noc a ráno v autobusu. Na místo určení jsem dorazil kolem poledne. Z autobusu jsem v dálce letmo zahlédl města jako Filadelfie či Pittsburgh, a spousta docela fádniho venkova a dálniční infrastruktury. Zvládnul jsem si trochu pospat, takže jsem mohl začít se všemi těmi „kampaňovými“ záležitostmi hned po svém příjezdu. Columbus je vlastně docela hezké město, celá oblast má kolem jednoho milionu obyvatel a na svojí velikost docela úchvatné panorama výškových budov. Navíc i tři zajímavé čtvrti v širším centru. Cihlová German Village s evropským šarmem 19. století, pak Short North, kde se koncentruje množství barů především v oblasti mezi středem města a kampusem Ohiojské státní university. A konečně Bexley, kde jsem žil se svojí hostitelskou rodinou Sellmanů. Bexley je samostatnou městskou částí, která začíná nějakých 5 kilometrů od centra. Je to velmi příjemná část, utopená v zeleni, s ulicemi lemovanými stromy a množstvím prostorných domů s udržovanými předzahrádkami. Byl jsem vděčný za možnost bydlet zde, a ještě více za to, že moje nová rodina milovala Evropu. Oba manželé: Karen a Jerry se setkali, když byli na výměn-

ném pobytu ve Švýcarsku, a jejich dcera Megan si vzala Němce, takže jejich roztomilá dcerka Miriam byla bilingvní.

Dům mé hostitelské rodiny Sellmanů ve čtvrti Bexley

Kampaň.

Průměrný den kampaně vypadal asi takto. Dorazil jsem do naší polní kanceláře mezi devátou a desátou dopoledne a většinou až do nějaké čtvrté jsme obvolávali lidi (pokud jsme tedy v tu dobu zastihli někoho doma) a vyptávali se, koho budou volit. Pakliže odpověděli, že Baracka, požádali jsme je odvolit brzo (což bylo možné v průběhu celého měsíce buď elektronicky nebo osobně), a také jim nabídli možnost zapojit se dobrovolnický do naší kampaně. Pozdní odpoledne byl čas agitace, pochůzek od dveří ke dveřím a vyptávání se na ty stále stejné věci.

Příjemnou starostí bylo, že jsme takřka nevěděli, co si počít se všemi novými dobrovolníky. Proto ti zkušenější jako já (člověk povýšil na „veterána“ během jednoho týdne) vypomáhali spíše s koordinací, než aby se zabývali hlavní dobrovolnickou náplní, což byly právě telefonáty a pochůzky od dveří ke dveřím. Přesto jsem si obchůzky docela oblíbil. Člověk dostane šanci hovořit se všemi typy lidí, od bláhových profesionálů až k těm,

kterí žijí na sociální podpoře, od somálských migrantů až po homosexuální páry, obývajících pěkné příměstské vily. Některé další věci,

které jsem dělal, byly sice méně vzrušující, přesto ale neméně nezbytné. Jednalo se například o skládání informační brožurky a vypisování pohlednic voličům. To byly poměrně „otupující“ aktivity. Po návratu z agitáčních pochůzek po 6. večer nastal určitý čas „dobíjení baterek“, během kterého jsme se snažili trochu si odpočinout a nasytit se. Poté, co začala přicházet data z jednotlivých volebních

kanceláří rozesetých po celé zemi, vstupní data jsou totiž nesmírně důležitá. I práce toho nejlepšího aktivisty vyjde do ztracena, když se jeho zkušenostmi a zjištěními nikdo dál nezabývá, když nejsou v čas zpracovány tak, aby bylo jasné, komu z potenciálních voličů se již volalo, kdo byl navštíven osobně a naopak, kdo ještě nebyl kontaktován vůbec a kde mohou být nalezeni noví potenciální voliči Baracka Obamy. Trávil jsem zbytky večerů zpracováváním vstupních dat, prací, která končila až kolem desáté či jedenácté. Výjimkou byly závěrečné dny před volbami, kdy jsem často zůstával vzhůru i po půlnoci.

A kdo za kampaní stál?

Často zde používám výraz „my“. Kdo jsme tedy ti „my“? Dobrovolníci a asistenti z celé země. Mnoho jich bylo samozřejmě místních z Columbusu a okolí, ale ty většinou zůstávali denně jen několik hodin, takže pevné jádro tvořili z velké části dobrovolníci mimo stát Ohio; mnoho Newyorčanů, Kalifornanů, lidé ze severu východního pobřeží a hrstka z nich též z jihu USA. To byl jeden z

výsledků systému volitelů, při kterém „vítěz bere vše“. Ve zkratce se jednalo o to, že jejich domovské státy měly již předem více méně známý a odhadnutelný výsledek, proto se Ti, kteří chtěli napomoci zvolení Baracka Obamy raději zaměřili na státy jako bylo Ohio s předem nejasným výsledkem. Jsou to právě tyto státy, kde se rozhodují americké prezidentské volby.

Ve volební kanceláři v Rich street jsem byl jediným kontinentálním Evropanem, ačkoliv zde bylo relativně hodně Britů, kolem 6, kteří zde byli na víc než týden. Dokonce dorazila i skupina 80 (!) aktivistů britské Labour Party, kteří přiletěli pomáhat na poslední 4 dny. Co se týkalo věkové rozptylu, vyznačovali jsme se pozoruhodnou rozmanitostí; od studentů přes pracující, kteří si během kampaně vypomáhali neplaceným volnem, až po množství důchodců. Bylo nesmírně zajímavé sledovat, jak velký vliv měly tyto důležité volby na veřejnost. Lidé se stávali aktivními a angažovanými v mnohem větším měřítku, než je typické pro volby v systému poměrného zastoupení. Důvodem bylo částečně neblahé dědictví prezidenta Bushe a

v neposlední řadě i kouzlo Baracka Obamy. Zmobilizované masy lidí tak byly mnohem větší, než na co jsme zvyklý z Evropy.

Obama v Columbusu.

Vrchol (samozřejmě před samotným volebním večerem) přišel v neděli 2. listopadu těsně před volebním dnem. Obama během svého předvolebního turné dorazil do Columbusu a promluvil zde před šedesátitisícovým davem, který se shromáždil před Ohijským státním kapitolou. Já s mými kamarády z kanceláře z Rich street jsme samozřejmě nemohli chybět a vypomáhali jsme v části určené pro posluchače s handicapem. Pracoval jsem na podobné akci již 24. října, kdy město navštívila jeho žena Michelle, (Barack v té době letěl navštívit svojí vážně nemocnou babičku na Havaji). Mě se při této události podařilo dostat se až úplně k ní a dokonce si s Michelle potřást rukou, takže jsem byl už na ledacos zvyklý. Nicméně toto shromáždění bylo jiné. Bylo ještě impozantnější a především; vystoupil osobně Barack Obama! Jeho řeč byla úžasná a já měl dobrý výhled, protože část vyhrazená handi-

capovaným občanům byla blízko pódia. Především na mě zapůsobila tato část jeho řeči:

Ano, vláda se musí postavit do čela cesty za energetickou nezávislost, ale každý z nás musí sám učinit opatření, aby naše domovy i pracoviště byla více hospodárná. Ano, musíme vložit více prostředků do našich škol, ale vláda nemůže za rodiče vypnout dětem televizi a pomoci jim psát jejich domácími úkoly. Potřebujeme návrat k zodpovědnosti a slušnému jednání. Ano, můžeme obhajovat a vášnivě diskutovat naše postavení, ale každý z nás musí sebrat sílu překlénout to, co nás odděluje, a spojit se ve společném úsilí: černí, bílí, hispánci, asiáté, původní Američané, demokraté, republikáni, mladí i staří, bohatí i chudí, gayové i heterosexuálové, znevýhodnění i ti, kteří znevýhodnění nejsou.

Někteří z mých přátel stály ještě blíž a dokonce dostali šanci potřást si s ním po skončení shromáždění rukou. Já jsem pak trochu litoval, že jsem nebyl trochu asertivnější a nedostal se k němu sám tak blízko. Ale zase jsem měl možnost pohovořit s Johnem Glennem, který byl prvním Američanem na oběžné dráze Země v roce 1962, pak se stal demokratickým senátorem v Ohiu na dlouhých 24 let, aby se ve věku 77 let vrátil zpátky do vesmíru. Zajímavostí bylo, že můj otec a strýc získali Glennův autogram v šedesátých letech, když se Glenn během svého světového turné zastavil i v holandském Haagu v hotelu Des Indes, který leží přímo naproti domu, který moje babička dodnes vlastní.

Den D - volby

O dva dny později, 4. listopadu, byl den voleb a já měl důležité poslání: agitovat, aby lidé přišli k volbám. Klepali jsme na dveře lidí, které jsme považovali za voliče Baracka Obamy, abychom se ujistili, že volili či se

Obama hovořící v Columbusu 2. listopadu těsně před samotnými volbami

To jsme my dobrovolníci. Úplně vlevo v zadu já (Ni-zozemí), Samantha (New York), Peter (Londýn), David (New York), Gretchen (San Francisco), Silvester (Texas), sedící Corey (Vermont) a Kate (New York)

odvolit chystají. To byla vděčná práce. Já jsem se pohyboval po černošské čtvrti a bylo dojemné vidět, jak moc velký význam její obyvatelé celým volbám přisuzovali. Někteří mi dokonce za mojí práci děkovali. Možná to zní zvláštně, ale slyšet někoho říci „díky za tvou práci“ dělalo tuto práci ještě smysluplnější.

Po dnu stráveném klepání na dveře jsem se ohlásil zpět v naší kanceláři v Rich street, kde jsme v televizi sledovali přícházející první předběžné výsledky. Hned v zápětí jsme se sebrali a zaměřili k povolební oslavě, která byla organizována v jednom velkém hotelu v cen-

tru města. Když jsme do něj vstoupili, uslyšeli jsme z vrchu bouřlivý jásot. Okamžitě jsme nahoru vyběhli a zjistili, že televizní stanice Fox News vyhlásila Baracka Obamu za vítěze v Ohio. Hned jsme se přidali k oslavujícím, protože jsme dobře věděli, co to znamená. Johna McCaina by tak od prohry mohla zachránit jen série překvapivých vítězství v „demokratických“ státech, protože jiný způsob, jak nahradit ztrátu Ohia, už neexistoval. Stále si tak trochu vyčítám, že jsme se do hotelu nedostali o minutu dřív, bylo by totiž ještě napínavější sledovat výsledek přímo při oznámení. Takto mi to trochu připomínalo situaci, kdy člověk vběhne do hospody v Holandsku třicet sekund po tom, co holandský národní tým gólem v prodloužení rozhodl finále světového mistrovství ve fotbale. Zbytek noci byl úžasný, slavilo se na několika místech a na nadšené lidi narazil člověk na každém kroku. Na některé z nás už také dolehla únava a vyčerpání, takže jsme ani řádně neslavili, což byla trochu škoda.

Ačkoliv celý pobyt u mě skončil lehčím zápallem plic, moje měsíční dobrodružství bylo naprosto velkolepé. Potkal jsem spoustu nových přátel, zažil jsem Spojené státy zevnitř, potřásl jsem si rukou s budoucí první dámou, povídal si se skutečným kosmonautem, viděl hovořit čerstvě zvoleného prezidenta, letmo zahlédl Briana ze skupiny Backstreet Boys a navštívil autogramiádu zpěváka Paula Simona v jednom newyorském knihkupectví, kde nakonec i zazpíval a zahrál na kytaru. Prostě, stálo to za to!

Adriaan Bayer

(text byl částečně zkrácen a upraven, přeložil JŠ)

O cenzuře

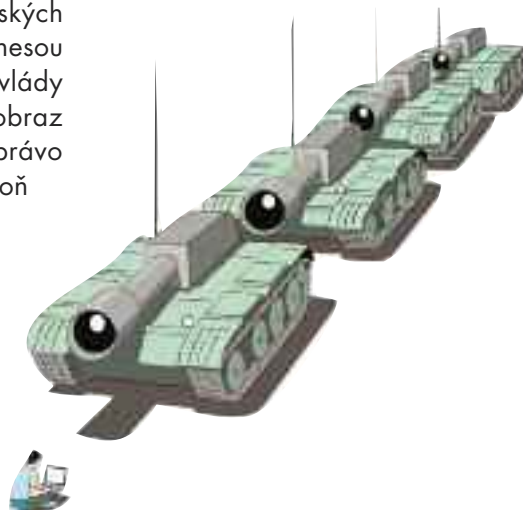
Informační embargo uvalené čínskou vládou na zprávy o kontaminovaných potravinách ukázalo, jak důležitá jsou svobodná média v současném světě. V sázce není jen svobodná výměna názorů a politická pluralita, v sázce je tentokrát zdraví a život obyvatel Číny. Vysílání na vládě nezávislého zpravodajství v čínském prostoru už není jen otázkou politického uspořádání, ale především otázkou lidských práv. Soukromá společnost Eutelsat, provozující družici Astra ohrožuje blokadou signálu NDTV hned dvě základní svobody: svobodu slova a svobodu podnikání. Diskriminuje totiž bezdůvodně jeden tržní subjekt ve svobodném přístupu k distribuční síti. V evropském prostoru je takové jednání nepřipustné a je velmi těžké

prokázat úmysl jednání Eutelsatu, který tvrdí, že signál byl přerušen z technických důvodů.

Bez jasné zodpovědnosti právní kultura skomírá a jedním ze smyslů práva je ochrana slabších před silnějšími. V případě tisíců čínských dětí, které zemřely nebo si ponesou celý život následky a čínské vlády usilující o pozitivní mediální obraz země, lze otázku „koho má právo chránit“ vyřešit snadno – alespoň v kontextu evropského myšlení. Ochrana života se v novém trestním řádu ČR dostává na symbolicky první místo ve výčtu skutkových podstat trestných činů. Eutelsat je evropskou společností a její jednání je třeba po-

suzovat podle měřítek evropské právní kultury. Důsledná aplikace práva na svobodné a nezkreslené informace může v současném světě zachránit nejen život.

Jakub Landovský

Kam kráčíš, etiketo?

Pokud bychom stáli o zasvěcený výklad o slušném chování, nespíš by bylo třeba se obrátit na bývalého mluvčího pana prezidenta. Nejednou by ovšem postačilo si vzpomenout na doby prvních tanečních, kde se také ledacos o těchto pravidlech říkalo. Nepopírám také, že od té doby přímo nenávidím „motýla pro tučňáky“. Ještě, že byly vynalezeny kravaty, že?

Kolikrát by ale napomohl „selský rozum“. Lze považovat za samozřejmé, že se vzhledem k překotnému rozvoji komunikačních technologií čím dál více stírají formální rozdíly. Obzvláště dialog na dálku se náramně zrychlil, zdokonalil i zjednodušil. Dopíšu mail, odešlu jedinou klávesou „enter“ a partner na druhém konci světa otevírá v následujícím okamžiku poštu. Nádhery! Co víc si přát? K čemu formality?

Opravdu netřeba oslovení, pár společenských frází úvodem? Kdo by

se zdržoval dlouhým vysvětlováním, koho by zajímal (obzvláště v obchodním či úředním styku) kloudný, výstižný předmět? Vždyť se přece všichni známe, ne? Kouknu na odesílatele zprávy a vidím, že? Co třeba první.vlastovka@letela.bac? Také ji neznám.

Už se ani nepozastavuju nad tím, kolikrát mi přišla jakási nesrozumitelná zpráva z adresy mně neobvyklé. Často se ani nenamáham něco takého otevírat, natožpak číst. I u těch textů, v nichž mne někdo oslovuje neosobním „Dobrý den“, se rozpakuju pokračovat dál. Klidně mne považujte za staromila, který by při použití oslovení „Dobrý den“ vyžadoval ještě pozvednutí klobouku, neznatelný úsměv a pohled do očí. Nějak mi to na papíře nesedí. Dávám přednost osobnímu „Vážený pane“, případně „Milý příteli“, témuž v rodě ženském „Vážená paní“, „Milá přítelkyně“. Ovšem přímo se ježím, dojde-li mi

zpráva s univerzálním „Vážený pane/ vážená paní“, jak často bývá v reklamách letáčích. Jako kdokoliv jiný mám jméno, identitu, cítím se svéprávnou samostatnou individualitou.

Jsem si vědom, jak mohu touto poznámkou zarmoutit reklamní agenty. Dovede si vůbec někdo představit, kdyby měli ve všelijakých kampaních oslovovat důsledně každého z případných zájemců zvlášť? Když už se odhodlám prokousávat se reklamním materiálem, skoro postrádám poznámku pod čarou „Nehodící se škrtněte“. Možná by bylo jednodušší neztrácet čas zbytečnostmi a všechno rovnou vyhodit.

Pojďme si udělat radost. Zkusme zase jednou vzít do ruky obyčejný papír a od srdce oslovit někoho z blízkých dopisem.

Josef Karfík

Pozitiva současné ekonomické recese

Ještě v létě minulého roku snad všichni v českých médiích citovaní ekonomičtí „odborníci“, z nichž někteří nedávno zasedli v Národní ekonomické radě vlády, tvrdili, že finanční krize u nás ekonomiku možná mírně zpomalí, ale recese nám rozhodně nehrozí. Rovněž mimochodem doporučovali k nákupu „levné“ akcie na pražské burze jako dobrou investici do budoucna.

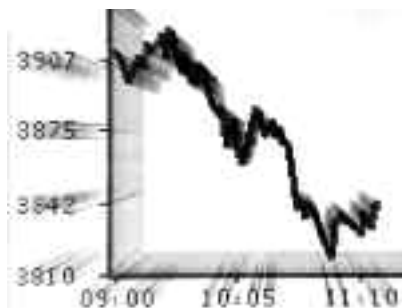
Stačilo pár měsíců a situace se radikálně změnila. Nyní ti samí ekonomové hovoří o krizi a hledají recepty, jak s ní „bojovat“. A opět jen tak mimochodem, index pražské burzy PX od loňského léta poklesl z přibližně 1300 bodů na 700, tedy téměř o padesát procent. Poslední data naznačují, že naše ekonomika stejně jako ta celosvětová prochází recesí. To samozřejmě přinese spoustu problémů, která však nejen česká média jistě budou bohatě komentovat, proto jsem se rozhodl zaměřit se na podle mého názoru pozitiva současné situace, které rozeberu v jednotlivých bodech.

1) Většina lidí, snad včetně ekonomů a politiků, si uvědomí, že výroba a spotřeba nemohou růst do nekonečna. Nedělejme si však iluze, brzy na to většina za-

pomene, podobně jako se opět staví nové rodinné domky v zátopových oblastech.

2) Náklady na sanaci bankovního sektoru (nejen) ve Spojených státech amerických jsou velmi vysoké a jejich zadluženost se začíná dostávat k hranici, nad kterou by již nebyly schopny splácet ani úroky z dluhů (tedy v podstatě ke státnímu bankrotu). Úspory lze najít na, za vlády prezidenta Buse, zvyšujících se výdajích na zbrojení. Proto může dojít ke zrušení plánů na výstavbu tzv. protiraketové obrany a místo toho k dohodám o celosvětovém odzbrojení.

3) Odpor veřejnosti ke státem řízenému přesunu prostředků z průběžného důchodového systému do penzijních fondů se zvýší. Ukazuje se, že v mnoha zemích se už několik let nedaří prostředky klientů těchto fondů zhodnotit ani o inflaci. O nápadu „zvýšit“ výnosy klientů penzijních fondů umožněním většího podílu dynamičtějších investic v jejich portfoliu například na akciových trzích (nedávný záměr vlády) už ostatně tolik slyšet není.

Jan Pšikal

Rozhovor s ředitelem Agentury Evropské unie pro základní práva Mortenem Kjaerumem

Jak byste vysvětlil práci Agentury Evropské unie pro základní práva (European Union Agency for fundamental Rights/ FRA) někomu, komu její název téměř nic neříká?

Ve stručnosti - Agentura Evropské unie pro základní práva existuje proto, aby přinášela základní práva do života a zpřístupnila je Evropanům. Základní práva se snažíme integrovat do nové legislativy a praktik institucí Evropské unie, jakož i do praktik institucí jednotlivých členských států. To je ve zkratce náplň naší činnosti. Ale v této oblasti samozřejmě fungují i další hráče, jako např. Rada Evropy, Spojené národy a další. Naše pozornost se tak v této oblasti soustřeďuje především na zavádění základních práv do praxe, to znamená do legislativy EU.

Jak se liší Agentura od své předchůdkyně EUMC (Evropské monitorovací centrum pro rasismus a xenofobii) a co přesně znamenají základní práva (fundamental rights) v jejím názvu?

Především velký rozdíl mezi Agenturou (FRA) a monitorovacím centrem (EUMC) spočívá v tom, že mandát Agentury je mnohem širší než mandát Centra. Ev-

ropské monitorovací středisko mělo mandát, který pokrýval pouze rasismus, xenofobii, antisemitismus a islamofobii, zatímco Agentura v principu pokrývá všechna základní práva. Mezi ně patří například i právo na soukromí, širší ochranu před diskriminací, problematika genderové diskriminace či diskriminace na základě odlišné sexuální orientace, tělesného handicapu, základním právem je však třeba i svoboda projevu. V principu tedy pokrýváme všechna základní práva, zatímco EUMC pokrývalo jen rasismus a xenofobii. Agentura tak při své práci vychází ze základních práv tak, jak jsou uvedena v Chartě základních práv Evropské unie.

Čeho by podle Vás měla být agentura schopna v blízké budoucnosti dosáhnout a jaké jsou vlastně dnes největší výzvy na poli lidských práv?

Především, naším velkým úkolem je radit institucím EU, protože zde pocítujeme určitou mezeru v architektuře lidských práv. A také samozřejmě doufáme, že napomůžeme lidská práva dostat do širšího povědomí, do legislativního procesu, do veřejných diskusí a politiky jednotlivých institucí EU, Komise, Rady či Parlamentu. To je samozřejmě jednou z velkých výzev.

Další je posilování povědomí o lidských

právech v členských zemích. Chtěli bychom, aby se tato problematika dostala do agend členských vlád a

aby byla zahrnuta jak v procesu navrhování vytváření legislativy, tak v jejím zavádění. A co je tedy největší výzva? Patrně to stále bude starý mandát centra EUMC, tedy rasismus a xenofobie obecně, to jsou stále velká témata. Věnujeme se ale také řadě oblastí týkajících se lidí s postižením. Ti se stále

musejí potýkat s množstvím bariér, což je nepříjemné; a proto by to mělo být změněno. To samé platí pro homofobii. Lidé s odlišnou sexuální orientací jsou diskriminováni na pracovním trhu, na pracovišti, v přístupu k práci či v možnostech kariérního růstu. Diskriminace tak zůstává jednou velkou oblastí našeho zájmu. Další významnou oblastí je samozřejmě právo na soukromí. V současnosti jsou velmi překotně budovány gigantické informační databáze plné citlivých osobních údajů o každém z nás. A můžeme namítat, že v době, kdy je většina evropských zemí fungující demokracie, lidé nad tím mohou mávnout rukou. Ale my v oblastech, jako je třeba tato, potřebujeme vždy myslet trochu dopředu a uvědomit si, že to tak nemusí platit navždy, že většina evropských zemí jsou demokratické jen relativně krátce. A jaké informace jsou sbírány? Z mnoha konkrétních případů víme, že s tímto druhem informací může být i v dnešních době necitlivě nakládáno například v médiích či ve volebních kampaních. Takže potřebujeme širokou evropskou diskusi o tom, jak je možné ochraňovat soukromí lépe, než se tomu dělo dosud.

Je Agentura přístupná veřejnosti? Nabízí například stáže pro ty, kteří se zajímají o lidská práva a o práci Agentury samotné?

Ano, je. Považujeme se za otevřenou a extrovertní instituci. Rádi vítáme hosty, kteří přijdou a navštíví nás, a na-

Morten Kjaerum (Copyright FRA - Pictures Wolfgang Voglhuber)

bízíme i pětíměsíční stáže pro různé odborníky. Stejně tak k nám ale přicházejí i lidé na kratší studijní pobyty, jestliže se objeví nějaký specifický úkol. Pak se jedná většinou o dobu jednoho měsíce. V současnosti také budujeme „InfoPoint“. Bude se jednat o informační „kancelář“ ve vstupní hale naší budovy, kde budou pro návštěvníky připraveny informace o Agentuře a naší práci. Takže nabízíme širší veřejnosti řadu možností interakce.

Jak byste vysvětlil lidská práva a proč by měla být respektována někomu, kdo je nedodržuje?

Především se jedná o otázku důstojnosti každého jednoho z nás jako člověka a lidské bytosti. Vzájemný respekt by měl být základní povinností všech zúčastněných. V každém demokratickém státě současnosti, který byl budován po dvě či tři století, je to součást demokratického uvažování. Vedle toho samozřejmě funguje více utilitární přístup. Ten vychází z předpokladu, že bychom měli mít dynamickou společnost, kde jsou lidé kreativní, produktivní a přispívají k politickému a technologickému vývoji, potřebujeme, aby byli zároveň svobodní, měli svobodu shromažďování a dobré vzdělání. Proto patří mezi základní práva například i právo na vzdělání pro všechny děti, a to i pro děti rodičů, kteří zde nepobývají legálně. Pro vytvoření dynamické společnosti jsou tak lidská práva nezbytná.

Zmínil jste vzdělávání. Myslíte si, že je lidskoprávnímu vzdělávání věnovaná dostatečná pozornost na školách a univerzitách? A co by se mělo udělat v případě, že tomu tak není?

Myslím, že jsme už urazili dlouhou cestu, co se lidskoprávního vzdělávání týče, především vzdělávání v univerzitním prostředí. Možnosti zlepšení ještě

vidím na základních a středních školách, kde je toto vzdělávání stále v počáteční fázi. Jen některé státy mají důkladnější přístup k lidskoprávnímu vzdělávání napříč celým vzdělávacím systémem. Do jisté míry jsme začali s osvětou na nejvyšším stupni a nyní musíme pokrýt i stupně nižší. Takže toho máme ještě hodně před sebou.

Jakub Štědroň, ředitel Agentury EU pro základní práva Morten Kjaerum a tisková asistentka Waltraud Heller během rozhovoru

Čelíme nyní vážné ekonomické krizi a mě by zajímalo, zdali má také nějaký vliv na oblast lidských práv? Nebojíte se toho, že leckdo může namítat, že v časech hospodářských obtíží je důležitější lidi nasytit a zajistit jim práci, a že lidská práva mohou počkat? Nebojíte se, že problematika lidských práv ustoupí do pozadí?

Naopak, dodržování lidských práv je zvláště zapotřebí v době ekonomické krize. Měli bychom dobře vědět, že tato hospodářská krize ze všeho nejdříve zasáhne ty nejzranitelnější - zahraniční dělníky, zdravotně postižené, ženy a další, kteří jsou jako první propuštěni a dokonce často vtaženi do černého trhu. A zde se znovu musíme ujistit, že existuje sociální bezpečnostní síť, která ochrání ekonomická i sociální práva lidí, ale také např. právo na vzdělání těch nejvíce znevýhodněných dětí, tj.

dětí nelegálních migrantů. Že tyto děti nebudou vyřazeny ze vzdělávacího systému, třeba z důvodů finančních úspor. A samozřejmě tím nejvážnějším nebezpečím je hledání „obětího beránka“. Proto bychom měli udělat vše pro to, abychom tomu zabránili. Abychom zabránili tomu, označovat za viníky současných problémů paušálně Židy, Romy či zahraniční dělníky. Už takové tendence bohužel vidíme a já si myslím, že politici i my všichni jsme odpovědní za to, abychom „nezúrodňovali“ a nepodporovali takové přístupy, ale přesně naopak, abychom velmi pevně a jednotně vystoupili proti jakékoli formě zbrklého hledání viníků.

Všeobecná deklarace lidských práv se právě dožila šedesátky. Myslíte si, že je čas na její odchod do důchodu?

Ne, není. Myslím, že budeme také slavit sto dvacáté výročí Univerzální deklarace lidských práv. Řada problémů, které Deklarace odráží, bude bohužel dál aktuální. Doufáme ovšem také v to, že budeme moci požadovat vyšší standardy ochrany lidských práv, a taktéž se objeví i nové oblasti. Takže si myslím, že oblast lidských práv je velmi dynamickým odvětvím a my máme povinnost ji nepřetržitě sledovat. V posledních sedmi, osmi letech jsme byli svědci toho, jak se v důsledku událostí 11. září 2001 ustoupilo v ochraně lidských práva tento trend může v souvislosti s ekonomickou krizí pokračovat. Proto si potřebujeme stále naléhavě připomínat, za jakých okolností vznikla Všeobecná deklarace lidských práv. Jaké bylo poselství, které mělo být předané dalším generacím. Měli bychom si stále připomínat, že extremismus vyrůstá mimo jiné i z ekonomických krizí.

Jakub Štědroň

Kořeny nástupu neotalibanu

V současné době zneklidňuje světovou veřejnost nárůst bojů a nestability v Afghánistánu. Tento zneklidňující trend je třeba interpretovat na pozadí hlubokých historických, kulturních a sociologických příčin.

Afghánistán byl odjakživa klíčovou spojnici mezi Blízkým východem, Střední Asíí a Indií. Chajbarský průsmyk nacházející se na východ od Kábulu představoval od starověku vstupní bránu do Indie. Tudy probíhal obchod mezi mezopotamskými státy a starověkou drávidskou civilizací v povodí Indu (2500-1500 let př. n. l.), tudy se později do Indie dostávali árijští, středoasijské a později muslimští nájezdníci. Součástí euroasijského geopolitického prostoru se Afghánistán stal poprvé za Perské říše dynastie Achajmenovců (polovina 6. století př. n. l.). Roku 331 př. n. l. porazil Alexander Veliký v bitvě u Gaugamel achajmenovského krále Dária III. a završil tak rozpad Perské říše. Alexander uprchlého Dária a jeho generály začal pronásledovat a zahájil tak pozoruhodné válečné tažení do východní Persie, dnešního Afghánistánu, Sogdiany (dnešní Turkmenistán, Uzbekistán, Tádžikistán) a „Indie“ (dnešní Pákistán). Alexandrovo tažení vedlo k navázání intenzivních kulturních styků mezi Indií a řeckým Středomořím. Na území Afghánistánu později vznikla mocná řecko-baktrijská říše. V následujících staletích bojovaly o území dnešního Afghánistánu

perské, hunské, indické, mongolské a turkitské národy. Nábožensky byl Afghánistán ovlivněn zoroastrismem, buddhismem (viz Talibanem zničená 53 metrů vysoká socha Buddhy v Bamjánu) a později islámem. Afghánistán se stal územím, kde se střetávaly perské, řecké, římské, turecké, mongolské a indické vlivy.

Za zakladatele vlastního afghánského státu je považován Ahmad šáh Abdálí (1747). Afghánistán se postupně stal součástí geopolitického soupeření mezi Velkou Británií a Ruskem (the Great Game), které dobývalo středoasijský prostor a v Afghánistánu logicky vidělo vstupní prostor k britské Indii. Velká hra vedla nejen k třem britsko-afghánským válkám (1839-42; 1878-1880; 1919), ale zejména k tomu, že afghánské hranice byly určovány diplomatickými dohodami mezi Velkou Británií

a carským Ruskem. Nejproblematictější je v tomto ohledu Durandova linie z roku 1893, která určila hranici mezi britskou Indií a Afghánistánem (dnešní hranice mezi Afghánistánem a Pákistánem) a to tak nešťastně, že rozpůlila paštúnské kmeny do dvou států. Afghánistán tuto hranici neuznával (neuznal ji ani propákistánský Taliban) a tato hranice se v 20. století stávala periodickým zdrojem konfliktů mezi Afghánistánem a nově vzniklým Pákistánem (pro srovnání přikládám mapu historického Afghánistánu z 18. století).

Tak jako nemá Afghánistán přirozené hranice, tak je problematické hovořit o něčem jako jednotném afghánském národě. Afghánistán je obýván Paštúny (36-42%), Tádžiky, tedy persky hovořícím sunitským etnikem Střední Asie (27-33%), mongolským etnikem Chazarovy (9%), Uzbeky (8%) a nepřebýrným množstvím ostatních etnik včetně domnělých potomků nájezdníků Alexandra Make-

d o n s k é h o (Núristanci). Základ novodobého afghánského státu ale vždy tvořili Paštúni, přičemž platila zásada, že kdo vládne Paštúnům, vládne Afghánistánu. Na tomto principu později fungovala vláda Talibanu. Paštúnské etnikum ale žije dnes díky Durandově linii na území dvou států (Afghánistán, Pákistán), což představuje nepřetržité přilévání oleje do kotle konfliktu v Afghánistánu.

Dobová mapa problémové oblasti Afghánistánu

Přeskočíme komplikované dějiny Afghánistánu v průběhu dvacátého století, vedoucí přes monarchii, republiku, komunistickou diktaturu. K občanské válce, a pokusíme se analyzovat příčiny nástupu Talibanu k moci, jeho porážky v roce 2001 a současného nástupu neotalibanců.

Hnutí Taliban bylo původně hnutím paštúnských studentů sunitských náboženských škol madras v Pákistánu. Roku 1994 se osvědčili při ochraně pákistánského konvoje do Turkmenistánu, a při této příležitosti se zformoval Taliban jako vojensko-náboženské hnutí, které začalo dobývat jednu oblast Afghánistánu za druhou. Rozhodující roli zde hrála podpora ze strany pákistánské vlády a zejména pákistánské tajné služby ISI, motivovaná zejména obavou Pákistánu o svou vlastní územní integritu s ohle-

dem na afghánské požadavky na revizi Durandovy linie a začlenění paštúnských území do Afghánistánu. Cílem pákistánské vlády Bénázir Bhuttové bylo mít v Afghánistánu spřátelenou loutkovou vládu, která zaručí pákistánskou hegemonii v dané oblasti. Hnutí bylo také podporováno Saudskou Arábií, která v jeho sunitském charakteru viděla protiváhu íránského vlivu.

Neméně důležité byly ale vnitřní faktory úspěchu Talibanu dané zejména jeho paštúnským charakterem, schopností nastolit řád a pořádek v oblasti zmítané občanskou válkou. Pro Paštúny byla nepřijatelná mezinárodně uznaná vláda Tádžika Rabbániho, neboť to byla jedna z mála vlád v dějinách Afghánistánu, v jejichž čele nestál Paštún. Dalším faktorem úspěchu Talibanu byla velmi dobrá znalost paštúnské kmenové mentality a brilantní taktika ve vytváření kmenových aliancí. V zásadě lze říci, že vláda hnutí Taliban byla pozitivně přijímána na paštúnských etnických územích, naproti tomu na území jiných etnik musel Taliban sahát k teroru, aby si zajistil elementární loajalitu. Zlom nastal s dobýtím Kábulu v roce 1996, kdy se talibové, vychovaní v uprchlických táborech v pákistánských horách, poprvé dostali do multietnického velkoměsta a byli šokováni jeho neislámským životním stylem. Reakcí na to byl brutální teror, zákazy sportu, zobrazování mrtvých, kina, televize a zejména drastický útlak žen. Byla to zejména genderová a kulturní politika Talibanu (zničení soch Buddhy v Bamjanu 2001), která obrátila proti Talibanu doposud vyčkávající západní státy v čele s USA. Puritánsky čistý ráz sunitského fundamentalistického Islámu logicky vedl ke sblížení s vůdcem teroristické organizace Al Kaida Usamou bin Ládinem, který v Afghánistánu pobýval od roku 1996. Po známých teroristických událostech z 11. září 2001 Taliban odmítl bin Ládina vydat a stal se terčem spojenecké operace Trvalá svoboda a byl vyhnán z měst a organizace byla vytlačena do afghánských hor, což vedlo k přehnanému optimismu ohledně budoucnosti Afghánistánu. Zajímavé jsou také důvody, proč Taliban odmítl bin Ládina vydat. Vydáním by jednak porušil tradiční paštúnský zvyk pohostinnosti, ale hlavně by ztratil posledního spojence, který mu zbyl poté, co se Pákistán a Saudská Arábie postavily na stranu USA. Vedení Talibanu se také obávalo, že by to mohlo vést k rozpadu hnutí, které nebylo připraveno fungovat v normálních mírových podmínkách.

Mezinárodní společenství se po pádu Talibanu dopustilo řady chyb. Přes svůj nesouhlas Američané připustili nadproporční účast Tádžiků a ostatních minoritních etnik ve vládě, čímž si odcizili většinové Paštúny. Vedení Rumsfeldovou vojenskou doktrínou minimální, ale efektivní síly drasticky podcenili počet vojáků, které zpočátku do Afghánistánu poslali. V roce 2002 připadalo 0,5 amerických nebo koaličních vojáků na 1000 obyvatel (6,1 v Iráku, 23,7 v Kosovu). Nedostatek amerických vojáků v počáteční fázi operace byl jednou z hlavních příčin,

proč se nepodařilo dopadnout Usámu bin Ládina v jeskynním komplexu Tora Bora. Neméně fatální byla snaha prosazovat v kmenové společnosti Afghánistánu model centralizované vlády Hamida Karzáiho. Také dobré úmysly vedly do pekel. Snaha distribuovat transparentně humanitární pomoc prostřednictvím nevládních organizací a zabránit tak korupci, zbavila Karzáiho vládu politických prostředků nejen k vládě země, ale hlavně k placení svých lokálních politických klientů z řad kmenových vůdců. Nemusí se nám to líbit, ale afghánský politický systém byl vždy založen na principu patron-klient, tedy z našeho západního hlediska na „korupci“. Problematická byla také otázka začlenění umírněných Talibů do nové afghánské vlády. Karzáiho amnestie umožnila uprchnout vůdcům Talibanu a pobouřila proti Karzáimu Tádžiky. Naopak Paštúni se stále cítili odstrčení a zbaveni svého „historického práva“ vládnout Afghánistánu.

Po roce 2004 dochází k nárůstu odporu vůči Karzáiho vládě a americkým a koaličním jednotkám, vzniká ale otázka, zda hnutí, které je za ním, je stejný Taliban jako v roce 1996. Neotalibanské hnutí financované ze zdaňování obchodu s opiem a z prostředků jeho pákistánských sympatizantů se začíná distancovat od spojení s Al Kaidou a jde mu pouze o paštúnskou hegemonii v Afghánistánu a boj proti „veřelcům“. Někteří z umírněných Talibů neuznávají ani autoritu mullu Omara. Komplikuje se i mezinárodní prostředí. V Pákistánu rezignoval prezident Musharaff ochotný bojovat proti terorismu, a pákistánské úřady, obávající se indických aktivit v Afghánistánu, přivírají nad činností neotalibanců oči. Vždyť jedním z motivů pákistánské podpory Talibanu byla snaha získat strategické zázemí pro boj s Indií o Kašmír.

Nabízí se otázka, jestli má tato situace vůbec nějaké východisko. Vykličení Afghánistánu si nemůže mezinárodní společenství dovolit ze dvou důvodů, jednak z důvodů geopolitických, neboť se jedná o klíčový nárazníkový stát ve Střední Asii, ale také z důvodů humanitárních, neboť by pravděpodobně následovala stejně krvavá občanská válka jako po odchodu sovětských jednotek v roce 1989. Současné neotalibanské hnutí je vnitřně rozpolcené a nebylo by ani schopno dát Afghánistánu stabilní, byť fundamentalistickou vládu. Bylo poukázáno na nedostatečné počty vojáků nedostatečných k efektivní kontrole země, ale možnosti v tomto směru jsou velmi limitované. Navyšování vojáků naráží na odpor členských zemí a někde, jako například v ČR, se dokonce stává předmětem nízkých politických handlů. „Afghanizace“ konfliktu vybudováním masivních afghánských ozbrojených sil je také neschůdná z důvodů nízké loajality rekrutů ale i z důvodů nákladů, které by převýšily afghánský HDP.

Řešení situace nebude pravděpodobně možné bez široké mezinárodní dohody, která by vzala v potaz zájmy všech zúčastněných států (USA, Írán, Indie, Čína, Rusko

a Pákistán). Má-li Afghánistán fungovat, nemohou si velmoci dovolit pokračovat v nové velké hře 21. století o vládu nad Střední Asií. V této situaci bych vyzdvihl potřebu pákistánsko-indického a americko-iránského dialogu. Nebezpečí puritánského sunitského Islámu saúdsko - arabské provenience ukazuje větší přijatelnost šiitského Íránu pro západní zájmy v regionu. Bylo hrubou chybou Bushovy administrativy, že odmítla spojenectví s Íránem v boji proti jejich společnému nepříteli Talibanu a na místo toho zařadila Írán do „osy zla“. Ačkoli klíčovým musí být diplomatické řešení, není zcela

nutné předem zavrhnout přechodné navyšování mezinárodních vojenských jednotek za jasně definovaných podmínek. Boj proti islamistickým guerillám se dá ustát, jak ukazují pozitivní zkušenosti z Alžírsko a v poslední době i relativní stabilizace situace v Iráku. Doufejme tedy, že lid Afghánistánu čeká lepší budoucnost, a že naši politici přistoupí k celému problému svědomitěji, bez zbytečného populismu a na základě expertíz a důkladného studia problému.

Marek Německý

Problém s ropou ještě neskončil, aneb proč Unie potřebuje energeticko-klimatický balíček

Ačkoliv ceny ropy na světových trzích od srpna výrazně poklesly, neměli bychom se současným vývojem v tomto klíčovém sektoru světového hospodářství cítit ukonejšeni. Samozřejmě není zapotřebí spotřebitele, kteří se radují z nižších cen pohonných hmot u benzínových pump, strašit. Avšak neměli bychom zapomínat na to, co způsobilo razantní růst cen v posledních sedmi letech. A také bychom měli věnovat pozornost důsledkům následného propadu trhu s ropou. Není tomu totiž ani půl roku, kdy se na politické scéně objevovala slovní spojení jako energetická krize či vysychání ropných zásob. A ještě před nedávkem americký prezident prosil arabské země, aby zvýšili produkci ropy, což by snížilo její cenu a ulehčilo americké ekonomice nacházející se v závažných problémech. Skutečnost, že ropa se dnes prodává za méně než padesát dolarů za barel, pro mnohé znamená konec starostí

o energetické dodávky. Jak dlouho však tato situace může trvat? A nepřekvapí nás nová krize opět nepřipravené?

Na první otázku lze odpovědět poměrně snadno. Pokles cen ropy nebude trvalý za předpokladu, že světové hospodářství překoná hospodářskou krizi a začne

opět růst. Velký vliv na pokles cen ropy totiž má zpomalení růstu poptávky po této surovině, které je zapříčiněno především ekonomickými problémy v USA a Evropě. Pro následující rok lze dokonce očekávat pokles světové spotřeby ropy, což se naposledy stalo v roce 1983. Na klesající poptávku následně začaly totiž reagovat společnosti, které v posledních letech investovali poměrně dost do zvyšování produkce a rozvoje nových ložisek. Je zřejmé, že nízké

ceny ropy zpomalí nebo úplně zastaví

mnohé z plánovaných projektů. A zhroutení světových cen také povede k omezení produkce z ložisek, k jejichž využití přináší vyšší náklady. Příkladem může být využití ohromných zásob, které představují ropné písky v kanadské provincii Alberta. Aby se jejich těžba vyplatila, musí se cena ropy pohybovat v rozmezí 80 až 90 dolarů za barel. Ropné společnosti

také budou v nejbližší době omezovat investice do průzkumu nových lokalit. Ve výsledku se tím zastaví růst nabídky, který přispěl k snížení cen na současnou úroveň. Jakmile začne poptávka opět růst, nebude možné využít dostatečně velké volné kapacity (produkční či rafinační), které by na nový růst mohly flexibilně zareagovat. Proto bude v poměrně brzké době opět platit za litr benzínu částky přesahující třicet korun.

Větším problémem tak zůstává, jestli budeme na budoucí růst cen schopni odpovídajícím způsobem zareagovat. V krátkodobém horizontu bude především potřeba zajistit dostatečné dodávky „černého zlata“ na světové trhy, což není takovou samozřejmostí, jak by se mohlo zdát. V mnoha případech budou chybět těžební a rafinační kapacity, které by nové potřeby byly schopné zajistit. S většinou těchto problémů si samozřejmě poradí soukromý sektor sám, který na cenové stimuly přirozeně odpoví rozšiřováním výroby. Vážnějším problémem však bude, že zásobování ropou se opět stane nástrojem mocenské politiky a znovu bude hrozit nebezpečí používání energetických surovin coby politického nástroje producentů zemí.

V střednědobém výhledu bude potřebné se vážně zamyslet, nakolik je pro vyspělé země přijatelné, že turbulence na trzích s

ropou mají dalekosáhlé dopady na hospodářství většiny zemí světa a především na životní úroveň milionů lidí. Závislost na ropě totiž není udržitelná pouze z ohledu na životní prostředí. Na významu budou totiž nabývat především její ekonomické důsledky způsobené nestabilními cenami a případnými výpadky v dodávkách (ať už z politického či technického důvodu). Česká republika a Evropská unie, které jsou na dovozech fosilních paliv výrazně závislé, si proto nemohou dovolit nehladat alternativní modely své energetické bu-

doucnosti. Předpokladem však bude, že pod dojmem současné finanční a hospodářské krize a poklesu cen ropy a zemního plynu neupustí od plánu investovat do alternativ. Přijetí energeticko-klimatického balíčku bude prvním signálem, že tomu tak není. Avšak teprve následná implementace nových evropských směrnic bude klíčem k udržitelnější (ekonomicky i ekologicky) energetické budoucnosti Evropské unie.

Významnou roli bude v tomto směru hrát české předsednictví, které buď bude muset dosáhnout konečné

dohody o energeticko-klimatickém balíčku v případě neúspěchu v prvním čtení či bude muset svým příkladem tlačit na rychlé zavedení nových opatření do praxe. Vzhledem k postojům Občanské demokratické strany, které jsou jasně demonstrovány usnesením jejího kongresu, se však musíme obávat, že česká vláda nebude usilovat o jakýkoliv pokrok. V důsledku tak české předsednictví v Radě EU může selhat v řešení jedné z nejvýznamnějších výzev, před kterými dnes Evropa a Česká republika stojí.

Tomáš Petříček

Morales a levice 21. století

Prezident jihoamerické Bolívie Evo Morales Ayma a jeho hnutí MAS (Movimiento al Socialismo-Hnutí pro socialismus) zaznamenali koncem ledna triumf v referendu o platnosti nové ústavy, která má být dalším krokem v plánované radikální reformě bolivijské společnosti. Prolomit patovou pozici mezi centrální vládou, představovanou Moralesem, a čtyřmi bohatými a odbojnými provinciemi na východě země (Santa Cruz, Beni, Pando a Tatina) však bude velmi složité.

Ústava má vést k větší centralizaci země, zavedla možnost ucházet se o druhý mandát pro prezidenta a posiluje vliv původního obyvatelstva na chod státu, včetně zdůraznění některých tradičních prvků původní indiánské společnosti.

Evo Morales, pocházející z kmenu aymarských indiánů, tvořící spolu s Kečuangci a dalšími kmeny asi 70% místní populace se tak ocitl v půli cesty, kterou začal v prosinci roku 2005, kdy se po přesvědčivém volebním vítězství ujal moci nad hornatou a nesmírně chudou Bolívií, bohatou hlavně na nestabilní vlády a svržené prezidenty.

Všechny ostatní politické vize a cesty v Bolívii již selhaly. Katastrofální se ukázala především politika neoliberalismu, se kterou v 80. a 90. letech experimentoval mimořádně nepopulární prezident Gonzalo Sánchez de Lozada, kvůli střelení do demonstrantů a napojení na USA hanlivě přezdívaný "řezník" či "gringo Goni". Pod takovkou jednoho z guru neoliberální politiky, Jeffreyho Sachse, začala v zemi šoková terapie, kdy byly privati-

zovány doly, železnice, elektřina, telekomunikace, letecké společnosti a krůček od schválení byla i privatizace vody.

Bolivijsci tak rovněž zažili „kupónovou privatizaci“ i s oblíbeným fenoménem „tunelování“, dobře známým v České republice 90. let; metoda, která měla přispět k přerozdělení bohatství skončila prohlubováním sociálních rozdílů v zemi, kde více než 60% obyvatel žije pod hranicí chudoby. Masové lidové bouře a stávky, i kvůli Goniho potírání pěstování koky - tradiční indiánské rostliny, ze které se vyrábí kokain - donutily nepopulárního prezidenta k exilu do USA. V roce 2001 činilo zadlužení Bolívie 73% HDP, přičemž klíčovými

*Jedna z nejvýraznějších tváří latino-americké levice:
Evo Morales*

věřiteli jsou - jak jinak - Mezinárodní měnový fond (MMF) a právě Světová banka.

Neoliberalismus však v pravém smyslu slova "zrodil" Moralese, který jako syn z chudé hornické rodiny začínal jako pasák lam, aby se pak stal pěstitelem koky v oblasti Chapare, kam za lepším životem proudily stovky horníků z místních cínových dolů, zkrachovalých kvůli "úsporné" politice MMF. Ničení kokových polí, prosazované vládou USA a tehdejší bolivijským režimem brzy vyvolalo odpor zemědělců pěstujících koku (coccaleros) do jejichž čela se dostal právě Morales a v roce 1997 se stal poslancem za Chapare.

Levicová a socialistická rétorika uspěla v ultraliberalismem unavené Bolívii, kde původní indiánští obyvatelé z andské vysočiny a amazonských pralesů často žili v podmínkách srovnatelných s rasovou segregací. Indiánům byl

dokonce odpírán přístup do bazénů i mnoha klubů; pro svou chudobu a nerovnoprávné sociální postavení, kdy se museli živit hlavně těžkými námezdnými pracemi, stáli vždy mimo hlavní politické dění.

Nesmírné surovinové bohatství země (Bolívie má po Venezuele druhé největší zásoby ropy v Jižní Americe a šesté největší zásoby zemního plynu na světě) ke změně tohoto stavu nepomohlo. Většina zisků totiž končila na účtech zahraničních firem a místní zkorumpované oligarchie. Moralesova revoluce tak spojuje motiv radikálního boje proti etnické a sociální nerovnosti, což se stalo klíčem k jejímu úspěchu.

Morales, který má silnou podporu svého spojence z Venezuely Huga Cháveze, vítězí pod heslem "znárodnění bez vyvlastnění", kdy jsou zahraničním firmám nabídnuty nové smlouvy "za rovnějších podmínek", které musí v určité lhůtě podepsat či opustit Bolívii, podporuje také tradiční pěstitele koky, ale zároveň se v spolupráci s jinými zeměmi včetně USA snaží o potírání obchodu s narkotiky.

Mezi jeho méně známé kroky patří stažení bolivijských důstojníků z americké Western Hemisphere Institute for Security Cooperation, drive School of Americas, vojenské akademie a "továrny" na brutální pravicové diktátory ve Střední a Jižní Americe či kritika EU pro její přísnou imigrantskou politiku, kdy připomněl neblahé historické dědictví evropské kolonizace Jižní Ameriky, a obvinil Evropu, že se trestáním druhých snaží vyřešit vlastní problémy.

Radikální levicové hnutí MAS však v následujících letech bude stát před obrovskou výzvou jménem pozemková reforma, kterou Morales přislíbil udělat do roku 2011 a přerozdělit 200 000 kilometrů čtverečních nevyužívané půdy, z čehož má těžit především původní indiánské obyvatelstvo. Vláda tak dle vlastních slov chce odčinit "historickou nespravedlnost" v Bolívii, není však příliš překvapivé, že proti plánu se postavila silná opozice, především z řad bohatých bílých latifundistů ze západu země, potomků evropských kolonizátorů, kteří se s nikým nechtějí dělit o své zisky.

Bolivijské dilema představuje základní a až brutálně upřímný společenský konflikt ve světě, kde jedni nemají nic, anebo naprosté minimum, zatímco druhí vlastní bohatství, které si chtějí uchovat a případně ho ještě zvýšit. Evropa a evropská sociální demokracie, ukolébány desetiletími sociálního smíru, a rovněž Brusel, ztracený ve svých leckdy bezvýznamných a prázdných direktivách o rovnosti, si toto nebezpečí příliš neuvědomují.

Ekonomická krize, která v současnosti otřásá celou planetou, však může způsobit, že se tato otázka stane až příliš aktuální. Pod nánosem civilizace a modernosti číhají stejní démoni jako před sto či tisíci lety, a tak vzdálená Bolívie může posloužit jako experiment, z něhož unavená demokratická levice v Evropě pochopí, kterým směrem se vydá svět a socialismus v 21. století.

Uroš Lazarević

Pohled na listopad

„17. listopadu si připomeneme 50. výročí slavných i tragických událostí, k nimž došlo v souvislosti s pohřbem studenta lékařské fakulty UK Jana Opletala, smrtelně zraněného při protiokupantských demonstracích 28. října 1939.

Zdánlivou tečku za tímto novým protinacistickým vystoupením znamenala okamžitá brutální perzekuce: 9 studentských předáků bylo popraveno, na 1500 studentů bylo odvečeno do koncentračních táborů a české vysoké školy byly uzavřeny. Současně se však ve světě zvedla vlna rozhořčení, která v brzkou dobu vedla k ustavení právě 17. listopadu za Mezinárodní den studentstva.

Nechceme jen pietně vzpomínat tehdejších tragických událostí, ale chceme se aktivně přihlásit k ideálům svobody a pravdy, za něž jejich účastníci obětovali své životy. Neboť i dnes jsou tyto ideály vážně ohroženy a my se nechceme dát zahanbit svými vysokoškolskými kolegy, kteří za ně před 50. lety odvážně vystoupili.

Proto dne 17. listopadu po 16. hodině půjdeme od patologického ústavu na Albertově, odkud vyšel pohřeb Jana Opletala, přes Karlovo náměstí, Štěpánskou ulici do Opletalovy ulice, kde v parku před Hlavním nádražím položením květin pietní akt ukončíme.

Tak zněl text letáku, který zval na studentskou akci na Albertově, 17. listopadu 1989. Tento přelomový den, kdy studenti došli na Národní třídu, kde byli obklíčeni a poté část z nich policií napadena v podloubí na Národní třídě, dal do pohybu další události vedoucí k lidmi tolik očekávané změně. Statisíkové demonstrace vyjádřily odpor k nesvobodě, korupci, překroucené historii, nesvobodným volbám a dalším nedemokratickým okolnostem, které drtivou část lidí v tehdejší ČSSR trápili.

Ovšem málokdo, troufnu si říct, že nikdo z účastníků nedemostroval na podporu gangsterského kapitalismu devadesátých let, totální a bezmyšlenkovitou privatizaci obrovské části národního majetku, restituce pro kolaborantskou část šlechty a katolické církve, propojení mafiánských a tunelářských kšeftů s politikou.

Demonstrace, na kterých se masově podíleli studenti a dělníci nebyly primitivně antikomunistické a

na svou dobu antisystémové. Byly oprávněně kritické vůči režimu a některým jeho představitelům, ale hlavně žádali dialog a skutečnou demokratizaci. Šlo o vyjádření touhy po svobodě projevu, pohybu o politickou a názorovou pluralitu.

Pravicové strany, zvláště ODS, se dnes bohužel chovají, jako by měly na slavení 17. listopadu 1989 jistý druh monopolu. Čím více člověk proniká do podrobnější historie tohoto dne a dalších (po)listopadových událostí, tím více je přesvědčen o opaku. Stačí si připomenout některá ústřední hesla, nebo některé významné vůdčí osobnosti sametové revoluce.

Byla to právě ODS a její někdejší předseda a premiér Klaus, která má největší odpovědnost za to, že si řada lidí, kteří byli účastníky demonstrací v roce 1989 po hezké vzpomínce na změnu, vzpomene na období trpkých devadesátých let a slavný bonmot o spálené zemi.

Jan Pech

INTERVIEW WITH MORTEN KJAERUM, DIRECTOR OF THE EU AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

How would you explain the work of the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) to somebody who does not know much about it?

In short, the Agency is here to make FRs accessible for everyone in Europe, to get FRs integrated into new legislation of EU institutions as well as of EU Member States. So that would in short be what the Agency is part of. There is also the Council of Europe, the UN and a number of other actors so concretely we deal with FR implementation when it comes to the implementation of EU legislation.

How does the FRA differ from its predecessor EUMC (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia) and what do fundamental rights exactly mean in its name?

First of all the big difference between the EUMC and the FRA is that the mandate of the Agency is much wider than the EUMC's. The EUMC had a mandate that only covered racism, xenophobia and anti-Semitism and islamophobia, whereas the new Agency in principle covers all fundamental rights - so that also means the right to privacy, broader protection from discrimination and also gender discrimination, sexual orientation, disability, as well as a number of others like freedom of expression. In principle we cover all the FRs while EUMC only covered Racism and Xenophobia. The FRA bases its work on the fundamental rights as they are stated in the EU Charter of Fundamental Rights.

What do you hope the Agency can achieve in the near future and what are actually the biggest HRs challenges?

First of all, one of our big tasks is to advise the EU institutions on how to make fundamental rights a reality for everyone. There has been a gap in the European HRs architecture previously. And of course, we hope that we can contribute to mainstream HRs into the process of legislation, as well as into the other discussions and policy developments that take place in a variety of the EU institutions and the Commission and the Parliament and the Council. So that is, of course, one of our big challenges. The other one is to strengthen the HRs awareness in Member States, so that HRs are put higher on the agenda in Member States in both creating legislation as well as in implementing the legislation. The biggest challenges are probably linked with the old mandate of the EUMC, namely racism and discrimination in general, linked with equal treatment of people.

In addition to racism, there are many more issues, for example related to people with disabilities. They are facing barriers which are not acceptable, and which could and must be changed.

The same is true for homophobia; homosexual people are being discriminated for example in education and on the labor market, where they often experience harassment at the

workplace, and also problems in getting access to work or to promotion. So discrimination is a very big area.

Another big area is, of course, the right to privacy. These days very rapidly gigantic databases are being built up, information bases on sensitive personal information on each of us. And you could say that at the moment, as most European States are nice democracies, a lot of people relax and say; ok, that's fine. But in areas like this, we need to think just a little bit ahead and recognize that this may not be for granted, and it is not certain that all European countries will remain nice good democracies just in the medium term. And what sort of information is being built up here? We need a European-wide debate on how to protect the privacy much better than we have done so far.

Is the Agency accessible to the public? Does the Agency for example offer any traineeship positions for those who are interested in HRs or in the work of the Agency itself?

Yes, we are accessible. We consider ourselves as an open and extrovert institution. We welcome gladly guests to come and visit us. We also offer traineeships for different professionals who can come for five months and stay with us, as well as people coming on shorter study trips if there are any specific tasks mainly for a month. We are also currently building an "InfoPoint" which will be a big entrance hall at our building, where everyone can come and will get information about the Agency and about our work. So we have a variety of ways to interact with general public.

Morten Kjaerum (Copyright FRA - Pictures Wolfgang Voglhuber)

How would you explain HRs and why they should be respected to those who violate them?

First of all this is a question of the dignity of each and everyone as a person and as a human being. There is a fundamental duty for those who hold the power to respect other people when they exercise their power. In any democratic state in 2009 this is an integrated part of democratic thinking. Apart from that, if we want to have a dynamic society, if we want to have a society where people are creative and productive and contribute to political and technological development, we need them to be free to speak, we need people to be able to assemble, we need people to have a good education. That is why we have FRs, for instance an access to education for all children, also for children which are not here legally because of the legal status of their parents for example. So in order to create so to say a dynamic society, HRs are absolutely necessary.

You mentioned education, do you think that human rights education is properly covered at schools and universities? And if not, what shall be done?

I think we have come a very long way in HRs education, and in particular at university level. Where there is still some way to go is the primary and secondary school level, where human rights education is often still very rudimentary. Hardly any States have actually focused on a solid approach to HRs education throughout the education system. So having started from the top, meaning the university level, now we need to filter down to the entire curriculum. So there is definitely a lot that could and must be done.

We are now facing a serious economic crisis, so what is the impact of this crisis on human rights? Aren't you afraid that somebody can object, in times of economic difficulties it is important to feed people first, and provide them with a proper job first, and human rights can come afterwards? So HRs would have to leave space on national agendas for let's say more urgent priorities?

It is exactly in times of crises when HRs are most needed, because we know from experience that an economic crisis is first of all hitting the most vulnerable people in society: migrant workers, the disabled, women and others who are first laid off, and sometimes with the consequence of being pushed onto the black labor market. And again we have to ensure that there is a social safety net that protects economic and social rights, and also for example the right to education so that the most marginalized children are not being squeezed out of the education system in order to save money or for other reasons. And of course the most dramatic risk in the crisis period is scapegoating. We know from history that in times of crises, people start blaming particular groups for the current problems, whether it is anti-Semitism which could be on the rise, or migrants in our society, or the Roma etc. We unfortunately already see such tendencies and I think there is a tremendous obligation on all, both politicians and others, to be extremely careful in a period like this not to fertilize or support any such views, but quite on the contrary to take a very firm stand against any form of scapegoating and racism.

Morten Kjaerum (Copyright FRA - Pictures Wolfgang Voglhuber)

The Universal Declaration of Human Rights (UDHR) has just turned 60 years. Do you think it is time for

its retirement?

No, it is not. I think we will also celebrate the 120 years' birthday of the Universal Declaration of Human Rights. On the one hand, unfortunately a lot of these problems persist, but on the other hand, I think people will also ask for higher standards on HRs protection and new areas will occur. So I think the HRs area is a dynamic field and we will need to constantly keep an eye on the protection of HRs. We have seen now in the last eight years after September 11 how easy it was to suddenly slight backwards in HRs protection. And now with the economic crisis there may be another incident which may threaten the protection of HRs, and again we need to be firm and insist and remind ourselves about why was it that the world decided on the UDHR. What was the lesson learned that they wanted to convey to the next generations? And that is what we have to always remind ourselves.

Jakub Štědroň

INTERVIEW WITH ANNA SKRZYPEK, SECRETARY GENERAL OF YOUNG EUROPEAN SOCIALISTS (ECOSY)

Do you think the European Socialists can gain more seats in the European elections this June? And what can we do to win these important elections?

To be a socialist is to be an optimist :) Running a campaign towards the elections, any elections, you have to believe in your agenda, in your capacity to deliver what you promise and the potential to gain support from the voters for it.

I believe that the socialist agenda of the PES outlines the challenges that Europe and the world are facing at the moment, and also points out the possible solutions. It has a unique value of combining our core principles of equality, social justice and solidarity with a search for new policies. The PES is a well established political family that is listening to people and responding to the challenges they face, including the contemporary concept of work, how to ensure life-long learning and how to empower individuals to adapt in a rapidly changing world. I am convinced that this can inspire voters throughout Europe..

ECOSY has adopted its own manifesto Change for Europe.

Could you tell us more about it and why is it so important?

"Change for Europe" is a Manifesto of our generation, young socialists and social democrats. It consists of 9 priorities that we commit ourselves to work on, struggle on and hopefully see fulfilled!

The process of its creation originates from jubilee of ECOSY 15 years of history, during which we adopted a declaration on how we see Europe and the world in next 15 years, after our generation is to have completed our most intensive, promising years of constructing our own policy agenda. It was presented for the first time as "9 deliverables" to 2000 young people at the ECOSY Summer Camp in Carpentras, France – where our journey to promote it actually began.

We see 3 important goals for this Manifesto and our campaign around it to fulfill. First, it is a contract – that we young generation – sign with Members of the European Parliament, candidates, NGO's and partner organisations. It is to serve to both uphold to the electoral promises that we are positive we can deliver, as also to ensure for ECOSY a strong position on the European level after the elections – as for an organisation

with a clear mandate and action plan. There are many supporters, who have already signed and commented on it – which you can see checking "Supporters" and "Interview" sections of ECOSY website www.ecosy.org Secondly, it is to serve as an inspiration for the debate for members and their partners. This is why the concept of "29 debates" place such an important role. Within its framework we are trying to hold one debate per country (in Czech Republic that took already place at the MSD Congress). The sort of activity is decided by the member organization, as ECOSY wants to be most useful – and that means rather adjusting ourselves to the members' practice than deciding from the ECOSY office in Brussels what seems best. Thirdly, the Manifesto in itself opens up the possibilities for further elaboration on the future of Europe – and this is precisely what we need the socialist family to do. Having defined 9 key priorities, we have gained a good base to work on in order to construct the new, modern 21st century agenda for Europe and its people, as also for the changing world. Our "Change for Europe" provides a good outline for a good ideological debate – what for example a concept of work means today (Deliverable 1) and what is therefore an idea that we have for a post-Lisbon reality, to name just one example.

What are the socialist solutions for the times of economic crises? Are you in favor with more regulation and if you are, what should this regulation look like?

The financial crisis, followed by economic one is going to be most likely followed by the democratic crisis – as there is no way for people to trust the politicians too eagerly after what is happening to their jobs, pensions and savings.

The regulations of the market are necessary – as the market can not subordinate all other policies, but ensure means such a growth in order to put labour and

social policies at the place. This is why socialists are so strongly advocating for: transparent regulations; for access to information both as far as citizen's accounts are concerned, as also as far as the future of enterprise the workers are employed at is concerned; as also for strengthening public sector to create through quality social security a safety net for those who are most vulnerable in the crisis times – such as women, young people, elderly. The job losses and poverty on the other hand, shall in our opinion be tackled through strengthening strategies for more and better jobs, through investing for example in innovation and green technologies. As socialists we also believe that European Union shall also play a key role in reconstructing the international finances and institutions, as also making sure that the crisis is not going to impose withdrawal from pledges that mean lives for many – such as Millennium development Goals.

I believe that the response of the so-

cialists is a beginning of a new era. Reading the Manifestos of PES, ELDR and EPP – you get an impression that all three advocate for more regulations. This is a sign that a traditional conflict line about the free self-regulating market is getting passé – being replaced by new one, which is to touch upon the vision for society and individuals in 21st century. I believe that as socialists we are prepared to face this challenged and therefore I am convinced that this is going to be a test we are to accomplish well, re-establishing ourselves as leading modern strong political family.

Which are the most important social democratic values we should always keep in mind and never resign to?

We should always keep in mind that we are socialists and social democrats, and be proud of our almost two centuries struggle for equality, solidarity, justice, democracy and peace. Politicians,

who in fear of their own electorate change the set of values, are only going to lose more in polls. If the public support goes down, it is not because our values got outdated, it is because our policies are outdated. This is why the key is to have always critical approach, develop better solutions, readapt to the needs of the society and individuals in the 21st century, but never to forget where we are coming from.

If you could give Mister Obama one piece of advice, which one would you choose?

Keep dancing! The way in which Obama has motivated a whole new generation of political activists should serve as an inspiration to us all. If he can continue this momentum whilst in office and engage with the electorate at large, he will undoubtedly transform politics – both in the US and internationally.

**Jakub Štědroň
Tomáš Petříček**

Yes We Did / Campaigning for Obama

Here it finally is: my account of what I've been doing in Ohio. I apologise for not having written anything while I was actually in North America, but the campaign was pretty busy and I did not have a computer with me. I hope my facebook friends could guess what I was up to looking at my status updates.

So, what was it like? First of all, I had picked a rather complicated (cheap) way of getting to Columbus: a flight from Vienna to New York's JFK airport via Amsterdam (Schiphol), and then a Greyhound bus from midtown Man-

hattan to downtown Columbus. This meant that I first had to get from JFK to Manhattan using public transport (which takes around an hour and a half), get a bus ticket, and then spend the entire night and morning on the bus. The upside was that I had a little time to meet with my friend Josef from Canada, whom I had met at a French course in Brussels (the one just before going to the College of Europe) and who is now studying city planning at Columbia University.

I arrived in Columbus around noon. The Greyhound had given me the chance to catch a glimpse of cities like Philadelphia and Pittsburgh, and a lot of pretty boring countryside and highwayscapes. I did manage to get some sleep, so that I could start doing campaign-related things once I arrived at my field office on East Rich Street.

Columbus is actually a nice city: a million inhabitants in Franklin County, quite an impressive skyline for a city that size, and three nice neighbourhoods close to downtown: the German village, where 19th century brick buildings give a somewhat European feel, the Short North, where you can find many bars between downtown and the Ohio State University campus, and Bexley where I lived with my host family, the Sellmans. Bexley is a separate municipality that starts around five kilometres outside downtown. It's a very nice area, a garden suburb: tree lined streets and lots of big houses with nice yards. I felt very lucky to be

The Sellman's in Bexley, where I stayed

staying there, especially because my host family are real europhiles: Karen and Jerry met when they were on exchange in Switzerland, and their daughter Megan is married to a German guy, so their cute baby Miriam is bilingual.

An average campaigning day looked like this: I'd arrive at the field office between nine and ten in the morning, to stay there or to head out to a field office somewhere else in Franklin County (often Hilliard, where the grassroots field office was in a pretty cool garage). Until around 4 pm., we were mostly calling people (if we caught someone at home), asking them who they were going to support: if it was Barack, we'd ask them to vote early (which was possible for almost a whole month by mail or in person) and whether they would have time to volunteer. In the late afternoon, it was canvassing time, going from door to door basically asking the same questions. And we were quite successful: on the last few days before the elections the lines at the only early voting location in the county were up to 6 hours long (90% voting Obama) and we almost didn't know what to do with all the new volunteers; as a consequence, during the weekend before the election, more experienced volunteers like myself (you become a 'veteran' within a week) were helping out with coordination rather than doing the main volunteer activities, calling and knocking on doors. At that point, I was happy to leave them to the newbies, as some voters were being 'hit' more than twice a day. In general, I really enjoyed canvassing though: you get to talk to all kinds of people, from wealthy professionals to people living on social security, from Somali immigrants to gay couples sharing nice suburban homes. Some other things I did were less exciting but also

necessary: folding brochures and writing postcards to voters, for example, are pretty mind-numbing activities. After getting back from a canvas, after 6 pm.. there were often some idle hours during which we would relax a little and grab something to eat. Then, data would start pouring in from field offices across the county: the results of the phone calls and canvasses. Data entry is essential: the best canvasser is useless unless her findings are processed in time, so that it is known who has been called or visited yet and who hasn't, and where Obama supporters can be found. I'd spend the rest of the night doing data entry, usually finishing off at around ten or eleven. An exception were the final days before the election, when I often stayed until after midnight.

I've been using the term 'we' a lot. Who were 'we'? Volunteers and some interns from all across the country: there would always be a large group of locals from the Columbus area, but they often stayed for just a few hours, so a large part of the hard core of volunteers were from out of state: lots of New Yorkers, Californians, people from New England and a handful of Southerners. This is one of the effects of the electoral college with its principle of 'the winner takes it all': their states had essentially been decided already, so for those who wanted to get Barack elected it made much more sense to come to Ohio (or another battleground state). At the Rich Street office, I was the only continental European, although there were quite a lot of Brits: around six who were there for more than a week, and a group of eighty (!) Labour Party canvassers who flew in for the last four days. In terms of age groups, we were also very diverse: students, professionals who had taken some time off, and quite a lot of pensioners. It

Obama speaking in Columbus

was amazing to see how much a polarised election like this one can inspire people to become politically active: the number of volunteers was staggering, far greater than anything you would see in a system with proportional representation. Part of it also had to do with George W. Bush's horrific legacy and Barack's charisma of course, but I would still estimate that American elections mobilise far greater amounts of political activists than European ones (at least on the continent).

Obama speaking in Columbus

The peak of excitement (before election night itself, of course) came on Sunday before the elections: on November 2nd, Obama himself came to Columbus to speak to a crowd of 60,000 at the Ohio State Capitol, and I was working the section for disabled people together with many of my friends from the Rich Street office! Now I had already been working at the rally on October 24th, where Michelle replaced her husband who was visiting his grandmother in Hawaii at the time, and I did end up on the seats right behind her and get to shake her hand there, so I was used to something. But the rally at the State Capitol beat that: it was so much more massive, and Barack himself was there! He gave a marvellous speech, and I got a really good look at him because the disability section was close to the stage. I especially liked this part of his speech:

Yes, government must lead the way on energy independence, but each of us must do our part to make our homes and our businesses more efficient. Yes, we must put more money into our schools, but government can't be that parent who turns off the TV and makes a child do their homework. We need a return to responsibility and a return to civility. Yes, we can argue and debate our positions passionately, but all of us must summon the strength and grace to bridge our differences and unite in common effort - black, white, Hispanic, Asian, Native American; Democrat and Republican, young and old, rich and poor, gay and straight, disabled or not.

Some of my friends stood even closer and got to shake Barack's hand after the rally, and I somewhat regret that I was not as eager to get to him. I got to talk to John Glenn, however: he was the first American to orbit the earth in 1962, then became the Ohio Democratic senator for 24 years, and returned to space at the age of 77. The cool thing about it is that my father and uncle also got Glenn's autograph back in the sixties when he was on a world tour and stayed in the Hotel des Indes in The Hague, across the street from the house that my grandmother still owns.

Two days later it was November 4th: election day. I had a really nice task, get-out-the-vote canvassing. This entailed knocking on doors of voters whom we had identified as Obama supporters to make sure they did vote. This was very rewarding work: I was in an African American neighbourhood, and it was touching to see how much the

election meant to people. Some even thanked me for what I was doing. It might sound strange, but hearing someone say "Thanks for doing this" makes your work a lot more meaningful.

After a day of knocking on doors, I reported back to the Rich Street office, where we watched the first results coming in. Then we headed to the election night party that was organised in a big hotel downtown. When we entered the hotel, we heard frantic cheering upstairs, so we ran there as quickly as we could, to find that Fox News had announced that Obama had won Ohio. We quickly joined the celebrations, as this was basically the final decision: at that point, John McCain would have needed several upsetting wins in Democratic states to make up for the loss of Ohio. I still regret that we didn't get to the hotel one minute earlier though: it would have been more exciting to be watching as the results were being announced; now it was kind of like running into a pub in the Netherlands thirty seconds after the Dutch football team has just scored a goal in overtime during the World Cup final. The rest of the night was great, with parties at several locations and happy people everywhere. Some people (including myself) were also too tired to properly celebrate though; that was a pity.

Reunion in Canada

I left Columbus on Thursday to go to Canada: this year was my last chance to catch my friends from my 2005 exchange at the University of Western Ontario in London while they were still there. We had a little residence reunion which was great, and I spent another four days hanging out with my friends (thanks again Mal and Emily for letting me stay with you!!). I then went to New York city, where I stayed at Josef's place for a couple of nights, checking out museums and exploring the city, and spent the weekend at my cousin Ashley's in Amherst, Massachusetts. On Monday (November 17th), I took the bus to Hartford, where my uncle Kees picked me up to take me to New York in his bus. Unfortunately, I had caught the flu during the weekend and had a fever, which made the flight back to Europe from that night not very pleasant. By the time I got back to my parents' around 24 hours after leaving Amherst, I had developed a light pneumonia, which I'm still recovering from as I write this.

Although it ended with some pneumonia, my four-week trip to North America was absolutely great: I made tons of new friends, experienced the US from the inside, shook hands with the future first lady, talked to an astronaut, saw the current president-elect speak, caught a glimpse of Brian the Backstreet Boy (Sarah and I ran into his arrival at a concert venue in London), and attended a public interview with Paul Simon in a bookstore in New York (he also sang and played the guitar!). Worth it!

Adriaan Bayer

For more information, please, visit Adriaan Beyer's Blog <http://adriaanbayer.wordpress.com/>

Sociální oblast a financování pražského magistrátu

V tomto článku bych Vás rád informoval o stavu financování sociální a zdravotní oblasti magistrátem hlavního města Prahy. Stále více znepokojivý stav na Pražském magistrátu mě nutí, abych upozornil na to, jak se tento volený orgán staví k nutnosti podporovat zejména neziskové organizace, které se zabývají pomocí potřebným lidem a svým způsobem nutně zastupují nedostatečné pokrytí sociálních institucí státu či kraje.

Komu neziskové organizace pomáhají?

V sociální oblasti se pohybuji přes devět let a domnívám se, že mám dostatečné zkušenosti a oprávněnost vyjádřit se k paradoxní situaci, která v Praze nastala. Síť neziskových organizací je jednou z nejdůležitějších složek, která se v našem státě zabývá pomocí různým skupinám potřebných spoluobčanů. Když se řekne sociální oblast nebo pomoc potřebným, mnohým lidem se vybaví pomoc těm lidem, kteří jsou nám všem nejvíce na očích, a sice bezdomovcům, drogově závislým či zdravotně postiženým. Skutečnost je ale jiná. Síť neziskové pomoci je daleko širší a obsáhlejší. Zejména se jedná o oblasti neziskové pomoci, kde stát, kraj či obec nemají finanční prostředky na pomoc cílovým skupinám, které jsou tzv. na okraji politického zájmu. Nechtěl bych zde otevírat debatu, která cílová skupina či služba je potřebnější a která méně. Pravda je taková, že drtivá většina služeb, které se poskytují, mají svůj účel. Kde s pomocí nepřichází stát, přicházejí právě ony neziskové organizace, jež si vezmou na bedra břímě, které není zrovna záviděníhodné.

V našem systému se tak dostávají do pozice prosebníků, kteří se snaží získat alespoň minimum finančních

prostředků pro svou existenci. Na druhou stranu se finanční prostředky státu doslova (odpusťte mi ten výraz) „lejou“ do pochybných transakcí či projektů. Místo toho, aby se stát alespoň snažil zajistit víceleté financování (které slibuje již přes dva roky), jenž by mělo alespoň částečně vyřešit každoroční živoření neziskových organizací, snižuje se rapidně finanční podpora pro sociální a zdravotní oblast.

Podpora ministerstva práce a sociálních věcí

Než začnu popisovat praktiky pražských zastupitelů ODS, budu se snažit Vám přiblížit financování běžné neziskové organizace. Většina

toho musí přikládat nespočet různých potvrzení z finančního úřadu, České správy sociálního zabezpečení či zdravotních pojišťoven, že nemá žádné dluhy či nedoplatky. Takto sestavený projekt odevzdá na příslušné ministerstvo a čeká minimálně do ledna či února následujícího roku, kdy dostane rozhodnutí o přidělené výši dotace. Projekt je pak posuzován několikačlennou komisí ministerstva z různých hledisek. Zejména jde o jeho účelnost, hospodárnost a soulad s platnými zákony či zajištění financování ze svých či jiných zdrojů. Samotné finanční prostředky obdrží organizace tak za dva měsíce, pokud jde vše rychle a státní úředníci nemají dovolenou. Pro detailnější představu je nutné si uvědomit, že finanční prostředky ministerstva nemohou pokrýt všechny finanční požadavky neziskové organizace. Proto je nutná součinnost financování z kraje či městských částí.

Jak se žije poskytovatelům sociálních služeb v Praze?

Obdobný postup je při žádosti o podporu od příslušného kraje. Bohužel pražský magistrát není tak „rychlý“ jako ministerstvo. Až směšně vypadaly žádosti

na rok 2008. Dne 4.9. 2007 se magistrát usnesl, které programy v rámci sociálně-zdravotní oblasti bude podporovat. Nevím, co magistrát dělal dalších pět měsíců, ale např. až v únoru 2008 vypsál grantové řízení na podporu terénních integračních programů a pobytových sociálních služeb pro zdravotně handicapované občany či koncepčních programů podporujících návrat lidí bez domova do normálního života, podporu programů krizové intervence a preventivních programů pro osoby a cílové skupiny, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, dále pak podporu programů sociální integrace dětí, mládeže a

Způsob financování sociální a zdravotní oblasti pražským magistrátem bývá často kritizován.

(pražských) neziskových organizací (ze sociálně-zdravotní oblasti), které nemají to štěstí z podpory různých velkých firem či známých osobností, se musejí spolehnout na podporu zejména dvou finančních zdrojů a to Ministerstva práce a sociálních věcí (dále ministerstvo) a Magistrátu hl. města Prahy (kraje, dle sídla a činnosti organizace). Jediné ministerstvo je schopné vypsát dotační řízení již v říjnu předchozího roku.

Většinou taková nezisková organizace musí sestavit projekt, v němž detailně popisuje personální zabezpečení, detailní průběh sociální služby a též finanční rozpočet. Kromě

rodin s dětmi, podporu programů vedoucích ke zkvalitnění života seniorů. Z tohoto výčtu je jasné, že oblastí a neziskových organizací, které budou žádat právě v těchto oblastech bude mnoho. Aby toho nebylo dost, zástupci magistrátu si odsouhlasili, že každý schválený grant nad 200 000 Kč bude znovu schvalovat samo zastupitelstvo. Co toto rozhodnutí znamená? Jasně sdělení pro poskytovatele sociálních služeb, že celé martyrium bude trvat o mnoho déle. Tato hraniční částka je opravdu směšná. Magistrát patrně chtěl někde ušetřit a zkontrolovat, zda rozhodnutí komise pro udělování grantů budou „hospodárná“. Škoda jen, že to nedělá zastupitelstvo i u jiných neziskových projektů, kde ročně „protékají“ stovky milionů.

Vraťme se zpět k rozhodování o finanční podpoře. Jak jsem již naznačil, očekávání značně zdoluhavého procesu schvalování se potvrdilo. Výsledky byly poprvé zveřejněny neoficiální cestou na magistrátních stránkách až v červnu 2008. Je jasné, že finanční prostředky na rok 2008 od magistrátu přijdou organizacím nejdříve v září či v říjnu. Nesmíme zapomínat ani na prázdniny či výlety předních osobností magistrátu „až na vrcholky hor“ - jak se zpívá v jedné české písni.

Zkusme si na chvíli představit, jak taková organizace musí velmi špatně fungovat, když: a) nemá jistotu, jak velkou finanční podporu obdrží, b) pokud už něco dostane, peníze přijdou organizaci až v druhé polovině roku, na který žádala, c) musí neustále zajišťovat nutnou rezervu, aby mohla projekty financovat z jiných zdrojů, než přijde finanční podpora, d) aby udržela projekty i finanční rezervy, patrně nebude mít dostatek finančních rezerv, aby zvýšila pracovníkům platy, které by alespoň pokryly meziroční inflaci.

Věcná poznámka: v souvislosti s novým zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách je nutné, aby všichni odborní pracovníci měli odpovídající vzdělání. Pokud se jedná o obvyklou funkci sociálního pracovníka, je minimálně požadováno absolvování vyšší odborné školy či

nejlépe vysokoškolské vzdělání. Většina velmi dobrých a kvalitních pracovníků z oboru dříve či později odchází. Důvodu jsou nasnadě: nejasná budoucnost, minimální plat (okolo 10-12 tisíc čistého) a množství přesčasů. Samozřejmě lze namítnout, že každý si může svou práci vybrat sám. Nikdo nikoho nenutí, aby pracoval v neziskové sféře. Ale kdybychom takto chápali sociální práci, bylo by naše vnímání značně pokřivené. V západní Evropě je sociální pracovník staven na roveň učitele či lékaře. V naší zemi, která si zažila období komunistické vlády, je tomu jinak.

Podpora potřebným nebo golfovým hřištěm?

Co se tedy stalo tento rok tak destruktivního? Po neoficiálním vyhlášení výsledků jednotlivých dotací, se většině organizací patrně chtělo svou činnost ukončit. Proč? Odpověď je nabílední. Byly to zase finance!

Abychom se tedy dostali k meritivě, jaké tedy byly výše jednotlivých příznaků dotací jednotlivým organizacím? Jednotlivé organizace celkem žádaly v I. programu přes 270 milionů Kč. Magistrát přiznal pouze něco málo přes 56 milionů korun. Je jasné, že výše jednotlivých požadavků a výše celkově přiznaných dotací, byla vždy nižší. Nikdy, ale nebyla takto nízká. Celkem bylo v tomto programu představeno přes 270 projektů. Některé požadavky byly samozřejmě vyšší (v mil. korun). Jednalo se například o pobytové služby, kde provoz azylového či pečovatelského domu je mnohem nákladnější, nežli u projektů, kde se jednalo o terénní služby, kde náklady na provoz takové služby jsou menší.

Většina projektů, které byly v tomto dotačním řízení představeny, jsou dlouhodobé a v Praze fungují již několik let. Tudíž je ověřeno fungování, prospěšnost a nutnost takové služby. Například Arcidiecézní Charita Praha žádala pro Dům Fatima přes 700 tis. korun (celý provoz domu pro tělesně postižené osoby činí něco přes 4 mil. korun) od pražského magistrátu nezískala vůbec nic. Stejný osud potkal dva projekty Armády Spásy ČR, Bílý

kruh bezpečí (který se stará o oběti trestných činů), Centrum sociálních služeb Praha 2 (dva projekty domova pro seniory, projekt telefonní krizové intervence), několik projektů Diakonie ČCE (zde se jednalo o nepodpoření zejména pobytových a terénních služeb), Organizace pro pomoc uprchlíkům a takto bychom mohli pokračovat dále. Ostatní projekty většinou dostaly o více než polovinu prostředků méně, než žádaly.

Jak je tedy možné, že výše poskytnutých dotací byly tak nízké? Zastupitelé (ve značné převaze složené z ODS) si jistě tyto praktiky nějakým „logickým“ důvodem vysvětlí. Pro mne jako člověka, který nevidí do této politiky hlavního města, se zdá tento postup přinejmenším podivný a nepřijatelný. Kdybychom si dali do souvislosti výroky pana primátora Béma, které se týkaly nutnosti šetřit s finančními prostředky, se kterými se musí počítat na možné získání práva na organizování olympijských her či ústupku značné klaky divadelníků, kteří chtěli zvýšit roční dotace na své kulturní akce, jsou více než jasné. Zastupitele z pražské ODS nezajímají sociální problémy ohrožených skupin, postižených dětí, seniorů či lidí bez domova. Prostředky raději přesunou na aktivity, které se dají lépe prodat. Jestli se ale tyto praktiky budou dále preferovat, nastane v Praze velký nedostatek sociálních služeb. Budeme tedy raději stavět golfové hřiště, podporovat i zisková divadla či stavět obří stadiony, nežli se starat a pomáhat potřebným lidem, kteří jsou vlivem svého sociálního statutu a zdravotního postižení? Já říkám jasné NE! Jako sociální demokrat a člověk, který cítí nutnost podporovat neziskové organizace, které tu nejsou pro zisk či sportovní požitky, ale pro pomoc potřebným. Doufám, že příští volby do pražského zastupitelstva dopadnou zcela jinak, a to v neprospěch ODS. Doufám, že arogantní a zcela sociální chování ODS brzy skončí.

Je tedy nutné spojit všechny své síly a potenciál, který ČSSD jistě má, a ukázat lidem jak anti-humánně vládne ODS.

David Pospíšil

Situace Romů v Praze

V listopadu minulého roku Rada hl. m. Prahy rozhodla svým usnesením č. 1839 ze dne 27. 11. 2007 o zpracování studie Zmapování a analýza situace romské komunity na území hl. m. Prahy. Na základě tohoto usnesení byla mezi Centrem sociálních služeb Praha jako zadavatelem a Socioklubem - Sdružením pro podporu rozvoje teorie a praxe sociální politiky uzavřena smlouva o dílo k realizaci této zakázky. V květnu tohoto roku pak společnost Socioklub představila vypracovanou studii veřejnosti. Cílovou skupinou této analýzy byli zejména Romové, kteří žijí v obtížné sociální situaci a jsou buď ohroženi sociálním vyloučením, nebo se již ve stavu sociálního vyloučení nacházejí. A jaká je tedy podle této studie situace Romů v našem hlavním městě? Rozhodně lepší, než za jakou je obecně považována. Pražští Romové žijí většinou rozptýleně mezi ostatní populací. Jejich počet společnost Socioklub podle dostupných údajů odhaduje zhruba na 17 000. Přibližně jedna třetina z nich pak žije v šesti pražských lokalitách s větším podílem Romů. Zde je ovšem nutné podotknout, že žádné z míst s vyšší koncentrací Romů nemá charakter vyloučeného ghetta. Jedná se spíše o větší zahuštění romských rodin v určitých místech s plnou prostupností do veřejného prostoru a dostupné občanské vybavenosti a s různou sociální úrovní obyvatel. Drtivá většina takových lokalit je dlouhodobě osídlená a obývaná starousedlíky, pro které je charakteristický vyšší stupeň sociální integrace. Zajímavým fenoménem je též odchod některých méně úspěšných Romů mimo Prahu (např. severočeská města z důvodu nízkých cen bytů i životních nákladů). Současně tento vývoj předznamenává i změnu sociální struktury ve prospěch Romů dobře integrovaných a žijících mezi ostatní populací bez problémů.

Poměrně složitým matematickým výpočtem dochází Socioklub k přibližnému odhadu úrovně nezaměstnanosti mezi pražskými Romy- 17 %. Toto číslo je pak dokonce nižší, než

celostátní míra nezaměstnanosti ve skupině osob se základním vzděláním, která činí 19,6 %, což při odhadovaném počtu Romů v Praze znamená 1500 nezaměstnaných. Co se finančního příjmu týká, celou jednu třetinu příjmů u „problémových“ romských domácností tvoří „stálý plat v zaměstnání“, „sociální dávky“ pak zajišťují přibližně srovnatelnou úroveň příjmů. „Důchod“ dostává 15% domácností, „příležitostný výdělek“ má 12%

Multikulturní a mezinárodní. Již přes 100 tis. Pražanů se narodilo mimo území ČR.

dotazovaných, „podporu v nezaměstnanosti“ dostává 9%, „výživné“ 4% respondentů. Rozšířené zneužívání soc. dávek a podpor, z kterého je tato etnická skupina často obviňována, se tak neprokázalo. Nízký je v Praze i počet vyplácených dávek pomoci v hmotné nouzi.

Pokud jde o problémy, které trápí nejvíce respondentů, mezi tři hlavní patří zejména „bydlení“ (cca 23%), „finanční problémy“ (cca 22%) a „zaměstnání“ (cca 20%).

Závažná jsou zjištění, která se týkají především bydlení. Překvapující je například vysoký počet 6 - 10 nájemníků na jeden byt u téměř u jedné čtvrtiny dotázaných. Zde se jedná pravděpodobně o důsledek sesťhování rodin po ztrátě vlastního bydlení. Zarážející je i fakt, že 6-10 lidí bydlí z jedné třetiny v bytech 2+1. S

narůstajícím počtem členů domácnosti se přitom nezvětšuje automaticky i velikost bytu. Znepokojující zprávou, vyžadující podrobnější analýzu, je též fakt, že z přibližného počtu šedesáti existujících romských občanských sdružení je zcela funkčních pouze něco kolem deseti. Naopak povzbudivá je informace, že „rekvalifikaci“ jsou silněji nakloněny osoby ve věku 23 až 29 let. Pozitivní je též fakt, že mladší ročníky (18-22 let) mají zcela zřetelně největší

zájem ze všech sledovaných věkových skupin „hledat/udržet si zaměstnání“. Dalším optimistickým údajem je zjištění, že většina dotazovaných (téměř 59%) neměla žádné problémy týkající se školy. V Praze je nadprůměrný podíl těch, kteří deklarují, že mají k Romům dobrý nebo stejný vztah jako k jiným skupinám obyvatel.

Zpráva kolektivu autorů společnosti Socioklub prokázala převážně dobrou či uspokojivou situaci Romů v Praze, stále probíhající začleňování této etnické skupiny do majoritní společnosti i vyšší zapojení do pracovního procesu. Přesto se některé rodiny při kumulaci bytových problémů, nezaměstnanosti, většího počtu dětí či zadluženosti dostávají do velmi tíživé a komplikované situace, v nichž nezbytně potřebují aktivní sociální pomoc, terénní sociální práci a odborné poradenství. Tyto aktivity také Romové sami vysoce oceňují, váží si jich a dokáží je poměrně efektivně využívat. Praha má navíc dostatečné množství nástrojů i pravomocí, aby dokázala zajistit lidsky důstojné podmínky pro život nejen pro chudobou ohrožené Romy, ale i příslušníky z řad majority či nově příchozí migranty.

Jakub Štědroň

Evropské volby 2009 volit či nevolit?

Rozhodněte o své budoucnosti...

- Chcete Lisabonskou smlouvou reformovat Evropské instituce tak, aby rozhodovala většina zemí a většina občanů?
- Chcete žádat o evropské vědecké granty?
- Chcete pro každého možnost během studia vycestovat na zahraniční univerzitu?
- Chcete platit Eurem a mít jistotu „silné“ měny v dobách hospodářské krize?
- Chcete kontrolovat lobbying a stíhat korupční jednání?
- Chcete dotovat bydlení pro mladé rodiny a tím ho zpřístupnit?
- Chcete jezdit na „občanku“ po celé Evropě?
- Chcete důstojnou a spravedlivě ohodnocenou práci?

Přijďte 4. - 7. června volit své zástupce do Evropského parlamentu.

www.mladi.cz

